

desembre 1995 núm. 162 175 PTA.

LLUCMAJOR

de pinte en ample

100 cl.

25% vol.

XAROP
d'en

GORI

F. Vidal

Elaborado por Destilerias F. Vidal Catany, S.L. - C. San Francisco, s/n.

LLUCMAJOR (MALLORCA)

Emb. 1696 - PM Reg. Ind. 7/5497 - Elaborado en España

N.R.S.I. 30.3182/PM

EDITA

Obra Cultural Balear de Llucmajor

INFORMACIÓ I PUBLICITAT

C/ Bisbe Taixequet, 105 (Llucmajor)

DIRIGEIX

Catalina Font

COL·LABOREN

Sebastià Alzamora	Miquel Bezares
Ignasi Barceló	Celso Calviño
Llúcia Caldés	Miquel Cardell
Francina Capellà	Joan Clar
Sebastià Cardell	Antònia Font
Damià Duran	Joana Font
Bartomeu Font	Matis Garcies
Catalina Garau	Miquel Janer
Antoni Ginard	Coloma Julià
Franc Jaume	Benet Llompart
Antoni Llompart	Antoni Montserrat
Llorenç Mascaró	Matis Mut
Francisca Mut	Guillem Oliver
Miquel Mut	Margalida Palou
Jaume Oliver	Nanda Ramon
Bartomeu Prohens	Josep Sacarès
Sebastià Rubí	Miquel Sbert
Jaume Salvà	Catalina Serra
Tomeu Sbert	Joan Socies
Jerònia Socies	Arnau Tomàs
Gabriel Thomàs	Jeroni Tomàs
Pere F. Torrens	Antoni Vadell
Bàrbara Verdera	Francesc Verdera
Miquel Barceló	

SECCIÓ ESPORTIVA

Coordinador: Joan Quintana
Col·laboren

Joan Jaume, Jaume Manresa

IMPRIMEIX

TIRRENA, S.A.

TEL: 55 52 12

C/ Pintor Joan Gris, nº 2
MANACOR

El pensament de la Revista
s'expressa només a través
de l'Editorial

Editorial

Ens haurem d'estrènyer el cinturó

El nou any ja és darrera el cantó. Els llucmajorers ja saben que el 1996 arribarà amb els rebuts de la contribució i amb la pràctica totalitat dels impostos municipals notablement augmentat. Un increment de la pressió fiscal que es traduirà en devers dos-cents milions de pessetes per a les arques de la Casa de la Vila, uns ingressos considerables però que, comparats amb el deute multimilionari, queden anys llum d'equilibrar una comptabilitat municipal més en vermell que les roselles malgrat el color polític de la majoria de govern.

PP i ASI varen decidir que havia arribat l'hora d'incrementar la recaptació. De moment, han optat per la mesura més fàcil: que els ciutadans es gratin la butxaca i paguin més pels mateixos impostos. Plantejar o iniciar un pla de sanejament econòmic o adoptar mesures d'austeritat complementàries són paraules i conceptes que no figuren al diccionari de la majoria de govern, quan haurien de ser prioritàries i ineludibles. Reduir despeses i estalviar algunes quantitats per destinar-les a restar deute és la pauta a seguir i el primer acord per prendre per part del Consistori. El mateix que hauran de fer els ciutadans per acudir a l'oficina de recaptació. NO només el contribuent s'ha d'estrènyer el cinturó, els administradors de la hisenda municipal han de fer ben igual.

Nombrosos llucmajorers esperaven, millor dit tenien, un increment dels impostos malgrat que les promeses electorals indicaven justament tot el contrari. Els temors s'han confirmat a les primeres de canvi amb la primera decisió adoptada als quinze dies de constituir-se la nova majoria del PP i ASI. El pobre contribuent continuarà pagant els seus impostos, no li queda altra alternativa. Ara també correspon a PP i ASI d'emprendre el sanejament de les arques municipals per altres vies que no siguin exclusivament la recaptadora. Només d'aquesta manera el ciutadà comprendrà en part la pujada dels impostos.

Arriben les festes de Nadal, Cap d'any i Reis, dates tradicionals de pau i de celebracions familiars però també dies de bons desitjos per a l'estrena d'un any nou. Bon moment per a la recaptació necessària per endreçar el rumb que, en aquest cas, correspon als responsables de la gestió municipal. Que així sigui. Molts d'anys i bones festes a tots! ♦

Plenari extraordinari de l'Ajuntament (17-XI-95)

Augment dels impostos municipals

Arnau Tomàs

En aquest plenari de caràcter extraordinari varen ser aprovades les modificacions d'ordenances fiscals i municipals, 11 impostos dels quals els més importants són els dels béns immobles o contribució urbana, que puja des d'un 0'4 al 0'55 % sobre el valor catastral, la qual cosa representa un augment del 37 %. Sobre aquest primer punt, el portantveu del PSOE, Antoni Garcies, va posar com exemple, la pujada dient que si una casa amb un valor catastral de 3 milions de pessetes, abans en pagava 12.000, amb aquest augment en pagarà 16.500.

Els permisos d'obra també pujaran un 50 %, segons l'oposició, que va dir que passa del 2 % al 3 % sobre el pressupost de les obres. Lluç Tomàs va afirmar que l'augment no és abusiu, mentre que Rabasco va comentar que normalment no es presenta el valor real del projecte.

L'impost de circulació de vehicles també, segons l'oposició, augmenta el 50 %, perquè si abans un vehicle normal pagava 5.670 pta. ara n'haurà de pagar 8.500.

L'ordenança fiscal sobre activitats econòmiques, IAE, serà de l'1,3 per a totes les activitats exercides al terme municipal. L'oposició va manifestar que no s'ha d'augmentar tothom per igual, sinó que s'ha de fer una distribució segons la importància de les empreses. El regidor Ll. Tomàs va manifestar que cada zona ja existeix els tipus bàsics i aquests son ja distributius.

La taxa per a la recollida i eliminació de residus sòlids urbans, va de 5.025 pta. fins les 6.180 per a les vivendes normals, i de les 9.715 fins a les 11.950 per als locals comercials i industrials. Garcies va afegir que amb aquest augment només s'aconsegueix pagar els 13 o 14 milions que hom deu a EMAYA, la qual cosa no significa l'augment real d'aquesta taxa, encara que Ll. Tomàs el va replicar dient que cada any s'havien augmentat les taxes segons les augmenta EMAYA.

Tots aquests punts relatius als diferents impostos i taxes municipals foren aprovats amb el vot decisiu de Joaquín Rabasco, en contra dels del PSOE i PSM, i de Rafael Morales, que, amb aquests vots, va estar a favor de l'oposició. El tinent de batle i president de la Comissió d'hisenda va manifestar que

aquests augments no es produïen des de feia 4 anys, i són, malgrat el govern municipal, obligats per les circumstàncies i necessitats econòmiques del consistori i que, per tant, els nous ingressos no seran per gastar més en inversions.

Comissió de joventut i esports

Finalment, en el darrer punt de l'ordre del dia, es va aprovar, amb el vot en contra del PSOE, PSM i de Morales, de l'establiment d'una nova comissió

de Joventut i esports, el president de la qual serà J. Rabasco. El portantveu del socialistes va dir que s'estableix aquesta nova Comissió, pel compromís i pacte amb Rabasco, i Llompart, del PSM, que "no és un organigrama de treball, sinó un pacte polític que recorda l'històric de "No agressió" als moscovites". El batle el va cridar a l'atenció i va exigir que no perdés les formes d'educació, recordant, al mateix temps, que l'oposició volia fer el mateix per desbancar-lo a ell. ♦

TALLERS MARINA
AGENT OFICIAL PEUGEOT

PEUGEOT

406

Bones Festes!

ZURICH
SEGUROS

C/. MARINA, 104 - TEL. 66 05 21

EXPOSICIÓ I VENDA: C/. MARINA S/N. - LLUCMAJOR

Comunicat del Grup municipal socialista de Lluçmajor sobre l'augment de la pressió fiscal

El Grup municipal socialista vol posar en coneixement de l'opinió pública el que significa l'augment de la pressió fiscal a l'Ajuntament de Lluçmajor governat pels grups PP-ASI, fet que ens demostra que el Pacte de governabilitat subscrit fa pocs dies ja ha servit per deixar les promeses electorals dels grups governants dins el calaix dels despatxos, i en canvi entren a sac dins la butxaca dels ciutadans. Sense cap pla de Viabilitat que doni visos de solucionar el greu endeutament del municipi, cal recordar que l'any 1993 es va liquidar l'exercici amb un dèficit superior als 250 milions de pessetes; suposam que el dèficit de l'any 94 pot ser semblant, o major.

Aquest augment de pressió fiscal aprovat pel grup governant significarà una recaptació prevista per la hisenda local d'un xifra superior als 200 milions de pessetes, la qual cosa significa un percentatge superior al 30 %.

Tot això sense conèixer on s'aplicarà, quin serà el deute que es pugui amortitzar, quins són els compromisos dels grups governants a l'hora de prioritzar la despesa Pública, etc...

Davant d'aquest Abús d'increment de la pressió fiscal superior al 30 % amb l'única finalitat recaptadora el Grup Municipal Socialista NO podem estar d'acord, a més queda demostrat ben clarament la poca honestat política dels grups governants, els quals, a la campanya electoral es varen comprometre en diversos debats públics a no incrementar els IMPOSTS, com també sentim constantment dels líders del PP, amb el Sr. AZNAR al front, però quan governen fan tot el contrari del que prometen. Aquí en tenim un clar exemple.

També volem recordar que a l'anterior legislatura el Partit Popular va portar aquest Ajuntament a un endeutament superior als 2.000 milions de pessetes. ♦

Confusió i polèmica en la pròrroga dels contractes laborals

A. Tomàs

-El tema de major discussió entre l'oposició socialista i el grup governant representant pel batle, va estar centrat en el punt 3 de l'ordre del dia del ple ordinari de l'Ajuntament, que feia referència a l'aprovació de les bases per a la contractació del personal laboral, i del punt 8, també sobre pròrrogues de contractacions laborals. En el primer punt, Antoni Garcias va dir que en el jurat d'aquests concursos han de ser representats un regidor de cada grup polític per a major transparència en aquestes contractacions. El batle, Gaspar Oliver, li va contestar que en aquests hi podran assistir tots els grups en totes les proves, però que en el jurat només hi forma part un polític i la resta són funcionaris, i que, en el moment de redactar les actes poden intervenir tots. Garcias no hi va estar d'acord i va dir que amb aquest sistema es classifica a l'oposició com "enemics del govern municipal i com regidors de 1ª i de 2ª". El punt es va aprovar amb el vot en contra del PSOE i del PSM.

El segon tema polèmic, la pròrroga dels contractes laborals, fou a més embullós i confús, perquè el mateix Secretari de la corporació no va saber clarificar si aquestes pròrrogues són legals o no. Entre el malestar i el nerviosisme del batle, mentre A. Garcias sostenia que aquestes contractacions són improrrogables, G. Oliver va mantenir tot el contrari, "que les contractacions es feren d'acord amb la llei i que és un tema de voluntat política l'aprovació d'aquestes pròrrogues, que si no es duen a terme ens quedarem amb un personal que necessitam". També va ser aprovada amb el vot en contra del PSOE i del PSM.

Mocions del PSM

Foren aprovades dues mocions presentades del PSM, la primera, relativa a la declaració de béns d'interès cultural a determinats immobles, concretament 4 cases de possessions de la Marina de Lluçmajor, si bé la president de la Comissió de cultura, Antònia Sunyer va recordar que 3 d'elles ja es trobaven inscrites com a tals. I la segona moció, proposant que es presenti un informe detallat sobre l'execució del pressupost i moviment de tresoreria, amb una periodicitat mínima trimestral, fou aprovada per unanimitat.

Altres temes

-Redacció de les bases del concurs per a la revisió del Pla General d'Ordenació Urbana.

-Aprovació d'un expedient d'investigació sobre la titularitat d'un solar del carrer Bisbe Roig.

-Aprovació de la cessió d'Insalud de l'ús del PAC de Lluçmajor, la qual cosa, segons Lluç Tomàs, evitarà moltes despeses a l'Ajuntament.

-Rectificació de contribucions especials de sanejament a la urbanització Les Palmeres, perquè s'hi inclogueren, de forma inadequada, solars que no havien de pagar. A. Garcias es va oposar dient "que és costum d'aquest govern municipal de cometre aquestes equivocacions".

-Aprovació de les condicions de cessió de l'edifici de la III Edat de s'Arenal, si bé el regidor del PSOE, Gregori Estarellas va manifestar que aquestes normes "són lluny de la filosofia de la nostra moció presentada a tal efecte, perquè hi ha molts punts que no queden clars". ♦

EURO - IDIOMAS

Lluçmajor

*Apreneu idiomes amb grups molt
petits amb professors amb experiència
natis i llicenciats*

Acadèmia d'Idiomes
Carrer Rei Jaume II, 48 • Lluçmajor • Tel. 66 11 33

Grup Muntanyisme Lluemajor

El mes passat i els dies 17, 18 i 19 a la sala d'exposicions de la Caixa de Balears "Sa Nostra" i organitzat pel Grup Muntanyisme Lluemajor tengué lloc l'exposició del concurs fotogràfic, La Natura a la Muntanya i passí de diapositives d'activitats diverses del Grup Muntanyisme Lluemajor, també hi havia una exposició de fotografies fora de concurs cedides per Paco Alburquerque (fotògraf aficionat i membre de l'escola Balear d'Alta Muntanya).

El jurat va ésser compost per les següents persones:

Núria Marí - Component de diverses expedicions d'alpinisme i torrentisme.

Llorenç Clar - Director de "Sa Nostra"

Magi Clar - Fotògraf professional.

Paco Alburquerque - Fotògraf aficionat i monitor de esports de muntanya.

Ignasi M. Alorda - Representant Grup Muntanyisme Lluemajor.

Els premiats varen ésser:

1r premi: Tomàs Mut Ferragut de Palma, títol: Penjat d'un fil.

2n premi: Manel Bover Far d'Alaró, títol: Homes i muntanyes.

3r premi: Maria Cantallops de Lluemajor, títol: Cotopaxi.

La propera excursió del Grup Muntanyisme Lluemajor és el 17 de desembre, Coll de Sóller - Teix - Cingles de son Rul.lan - Deià.

CALENDARI D'EXCURSIONS 1995-1996

Desembre Coll de Sóller-Teix-Cingles Son Rul.lan Deià

✱ **Gener** Cova de ses Bruixes-Mortitx, Pollença

Febrer Puig de Galatzó, Estrellaç

✱ **Març** Es Cornadors Sóller

Abril Sa Talaia dels Reis, Oriens

✱ **Maig** Sa Comuna Banyols

Juny Illa de sa Dragonera, Sant Elm

✱ Excursions reservades als socis

Inscripcions: Centre d'Informació Juvenil. Data límit: dia 14
Preu autocar: No socis: 1.000 pta. Socis: 800 pta. ♦

6

Santa Cecília al col·legi Públic "Rei Jaume III"

El passat dia 22 de novembre, als jardins del CP "Rei Jaume III", sota un sol esplèndid i amb una temperatura inusual per aquestes dates, es va celebrar la festivitat de Santa Cecília, patrona de la Música.

Actuaren tres saxos, na Jerònia Trobat, na Maria del Mar Trobat i na

Maria del Mar Servera i el clarinet Catalina Mut, i interpretaren quatre solos i dos duets.

També actuaren un grup de nins i nines de diferents cursos interpretant a la flauta "Pujarem dalt del cim", sota la direcció de la professora de música, Anna Ferrandis. ♦

Celso Calviño, rep el premi Francesc de Borja Moll

El mestre llucmajorer Celso Calviño juntament amb altres tres mestres del C.P. Rafal Vell, Jerònia Sampol, Pep Lluís Bonnín i Miquel Monserrat, va rebre el dia 29 de novembre el Premi Francesc de Borja Moll que la Conselleria de Cultura, Educació i Esports concedeix anualment des de que s'atorgaren per primera vegada l'any 1988.

El premi es dona als ensenyants que més han destacat en la seva labor docent, i era sobretot per elaboració del material didàctic sobre l'hort i el jardí escolar.

Aquest treball consistia en dos quaderns per al Segon i Tercer Cicle de Primària destinat a l'observació que duen a terme els alumnes de les plantes de l'hort i entorn escolar, a més d'un llibre explicatiu per als professors. Aquest material imprès anava acompanyat per un vídeo on es veia la tasca desenvolupada pels alumnes durant tot el curs escolar, la sembra de plantes, l'observació que duen a terme, les fitxes de seguiment de cada planta, la investigació en el laboratori, etc. ♦

Assemblea EU-Llucmajor-s'Arenal

El passat mes de novembre va quedar constituïda en el nostre terme municipal l'assemblea d'EU de Llucmajor-s'Arenal. La direcció d'aquesta Assemblea va quedar d'aquesta manera:

Coordinador General: Manolo García.

Coordinador d'Organització: Miquel Mascaró.

Coordinador Municipal: José E. Cayuela.

Durant el debat varen quedar aprovades les següents tasques:

1.- Campanya d'afiliació.- L'Assemblea va constatar un augment del 50 % dels afiliats, veient la necessitat d'adequar un local a s'Arenal que serveixi de base d'aquesta organització al nostre terme municipal. Es va aprovar adequar l'estructura organitzativa per tal d'assumir noves afiliacions.

2.- Situació política municipal.- Es va constatar la falta d'informació per part del Consistori per valorar objectivament la situació actual; no obstant això, l'Assemblea va posar de manifest això que segueix:

a) Va valorar negativament el govern municipal perquè li manca de-

moeràcia interna en la participació ciutadana.

b) Realitza una política urbanística nefasta, i aquesta Assemblea entén que l'actitud del govern municipal respecte del tema del CN s'Estanyol ve motivada per interessos econòmics inconfessables del PP local; en altres paraules: "L'ombra del túnel de Sóller s'allarga fins a s'Estanyol".

c) Aquesta organització entén que el **transfuguisme polític** és un càncer a extirpar mitjançant la reforma de la llei electoral, perquè transgredeix la voluntat sobirana del poble en la seva votació, i es felicita que no s'hagi format govern municipal amb aquest tràmfuga socialista: l'ex-regidor del PSOE, Rafael Morales de s'Arenal.

d) EU davant del pacte PP-ASI, que s'ha venut com a "pacte de governabilitat" no és altra cosa que un pacte d'interessos per a la patronal i l'oligarquia local, aliè als interessos globals del nostre municipi. No fa falta res més per recordar que en l'anterior legislatura ja hi va haver un pacte igual que va acabar amb conseqüències funestes per a la nostra co-

munitat. Fruit d'aquest matrimoni és la pujada de quasi un 50 % dels impostos municipals: que, a més a més no donen solucions globals al deute municipal, perquè se queda en una petita bola d'oxigen econòmic, que lesiona impunement les butxaques dels ciutadans.

3.- ACTE PUBLIC D'EU - 17-XII-95. Teatre Recreatiu de Llucmajor. A les 11'30 h.

L'Assemblea local va aprovar unànimement la celebració d'un acte públic d'Esquerra Unida al nostre terme municipal, el diumenge dia 17 d'aquest mes de desembre a les 11'30 al Teatre Recreatiu, sota el lema "Mobilitza't". El coordinador local, M. García i els Diputats autonòmics Eberhard Grosske i Lila Thomàs hi intervendran. L'Assemblea local entén aquest acte, no com a propaganda preelectoral, sinó com a assumpció de les propostes i queixes que els ciutadans locals transmetin en aquest acte, per a la qual cosa tots els ciutadans queden convidats, qui demanin sobre allò que vulguin en tots els aspectes polítics, socials i econòmics. ♦

7

Els quintos i quintes del 43 celebren el dia de companyonia

El dia 21 d'octubre es reuniren, com cada any, els "supervivents" de la quinta del 43. Feren una excursió al Far de Formentor i després dinaren a un restaurant de Sant Joan. La camaraderia i el bon humor estaren presents durant tota la jor-

nada i el desig general fou el poder tornar-hi l'any que ve.

El vespre, a la parròquia de Llucmajor, se celebrà una missa en sufragi dels quintos i quintes que ens han deixat. ♦

Ambiciós projectes entorn de les pedreres de marès

Tomeu Sbert

Foto: Pere Cànaves

S'Arenal conté, a la part de darrera, amples zones que denominam antics clots de pedrera. Molts d'ells no tenen tanta antiguitat perquè de l'extracció de la pedra arenosa, els anys seixanta i setanta, es va emprar per construir la majoria d'edificis hotelers i d'altres. D'altra banda, la primera casa documentada a la nostra zona arenalera no apareix fins fa 123 anys, casa autoritzada a Nicolau Taverner Salvà. Després es construí el grup de cases conegudes com s'"Illeta d'es Republicans", enderrocades el 1973, a causa de la reforma de la primera línia de platja.

Aquesta darreres setmanes es parla de la possibilitat de recuperar entre 30 i 40 quarterades de les esmentades pedreres, quasi tot avui terrenys abandonats, per construir-hi zones d'esbarjo i així alleugerir els renous ensordidors de les zones dels hotels.

No podem oblidar que aquestes quarterades tenen amo. Són propietat d'algú. I, naturalment, les voldran cobrar. Per això, fa uns dies que el president dels hotelers, Josep Oliver Marí deia: "És un pla molt atrevit que necessitarà l'ajuda europea, sol·licitada a través dels Fons de Cohesió. També se cerca suport en el Ministeri de Turisme, al Govern i a entitats privades".

Sembla que l'Ajuntament de Palma està molt interessat en aquest assumpte, de recuperar clots de pedrera de marès, la majoria fets els darrers trenta anys, però també es va emprar part de marès arenal per construir la Seu o barraques de roter a la Marina Ilucmajorera.

Carles Ripoll, regidor del consistori ciutadà, va dir que un pressupost inicial podria estar sobre els mil milions de pessetes. Amb això no deu comptar cuidar un poquet més els jardins de l'Avinguda Nacional (que fan pena). No basta crear, sinó que s'ha de ser curiós.

Son Verí Nou

La recent urbanització de Son Verí Nou continua tenint problemes. I surten els noms de KIO, Javier de la Rosa, capital kuwaití, impagats a missers, deficiències detectades en algunes construccions, requeriments judicials i altres problemes.

Son Verí Nou és una urbanització de luxe situada vora la de Son Verí (zo-

Components de l'equip d'atletisme, denominat "CD Platja de Palma".

na residencial Ilucmajorera). L'actual promotora de Son Verí Nou és "Building Center", filial d'una important entitat financera. El que sí funciona magníficament a Son Verí Nou és un ample complex esportiu i una escola de tennis, que dirigeix Rafael Luna.

Un brusquer de l'atletisme

Es diu Pere Cànaves i és el secretari general d'un equip d'atletisme anomenat "Platja de Palma". A ell, que no li parlin que s'Arenal és dividit en dos municipis. "Platja de Palma" és legalitzat oficialment amb aquest nom des de fa anys i va de Can Pastilla a Son Verí", afirma ben convençut.

Allò que és cert, és l'intens treball que aquest home duu a terme des de fa uns anys en qüestions d'atletisme. Per a aquesta temporada 1995-96 el "CD Platja de Palma" contempla un pressupost de 756.000 pta. Conformen el planter 52 atletes, masculins i femenins a les categories de cadettes, juvenils, juniors, promeses, seniors i veterans.

Entre els atletes que més destaquen hem d'esmentar els noms de V. Ogazón, Fina Hisado, B. Josep, V. Sarmiento, S. Leinpinsel, F. Aly i altres.

Notícies breus

-El parc públic construït per l'Ajuntament de Lluçmajor a l'alçada de la Plaça Major, mereix els millors elogis i és visitat per molta gent.

-Al CNA, les darreres setmanes, s'han disputat les regates "Trofeu President", "Trofeu Nautigón", "Memorial

Toni Ferrer", reservades a les categories snipe, cadette, optimist, creuer, Europa, 420 i Lässer.

-La família de Rosa Rodríguez, assassinada d'una escopetada l'any passat, ha demanat l'exhumació del cadàver, per a incinerar-lo perquè la jove morta als 28 anys així ho havia demanat. El seu presumpte assassí, A.C.B. es troba actualment reclòs en un centre per a malalts mentals, a Alacant.

-L'UD Arenal continua ocupant el darrer lloc a la classificació general del grup de III Nacional. Amb Pep Dolç com a entrenador, ha millorat molt el joc, però no basta.

-El CNA ha estat designat per organitzar el campionat mundial del 96 de vela de la classe Europa. S'espera rebre uns 400 regatistes de tot el món.

-Al local de la Biblioteca pública de s'Arenal (carrer Berga) va tenir lloc una reunió dels respectius presidents d'equips esportius del terme Ilucmajorer, amb vistes a millorar l'organització, entrenaments i competicions.

-El Bàsquet-s'Arenal, de II Divisió porta una temporada irregular. Junt amb importants victòries ha perdut envits de manera un poc incomprensible. Esperam que millori aquesta situació.

-A les pistes del "Tennis Arenal" es va disputar un torneig de tennis entre components de la Policia local Ilucmajorera. Molta animació, molta rivalitat i sopar i entrega de trofeus al mateix recinte. Per ventura el moment més emotiu va ser quan al grup, al complet, va fer entrega d'una placa com a testimoni de gratitud al jugador Joan Oliver Clar. ♦

Recicla la teva vida - IV

En vistes de la gran col.laboració del poble de Lluçmajor en anys anteriors, ens animam a convidar-vos un cop més a participar a la campanya "RECICLA LA TEVA VIDA - IV".

Volem destacar que gràcies que cada un de vosaltres, senzillament, traient les vostres deixalles al carrer, col.labora en una gran ajuda a aquelles persones que necessiten integrar-se en la societat, i que pertanyen a la Fundació Deixalles.

Malgrat aquest acte de solidaritat és important la gran labor ecològica que duï a terme, perquè: traient paper i reciclant-lo evitam la seva excessiva producció, i per tant la despoblació forestal, per fer-ne de nou. Amb la roba, aconseguim que la gent que la necessita (Càritas, Refugiats de Bòsnia o altres indrets del món) puguin aprofitar-la; la més vella també s'aprofita per reciclar i se'n fa paper higiènic, pedaços de cuina, etc... Amb totes aquestes sortides feim possible una alternativa a la incineració de tots aquests productes esmentats disminuint així fums, cendres i contaminació ambiental, a la vegada que protegim la caça d'ozó que de cada vegada ens du més efectes perjudicials a la nostra salut. Finalment amb el reciclatge de vidre evitam la producció de més vidre i també pot ser emprat en el procés de fabricació d'asfalt o de rajoles.

Al poble de Lluçmajor s'ha percebut que des que va començar aquesta campanya, ara fa quatre anys, la sensibilització ha augmentat considerablement. Això es fa evident amb la col·locació dels nous punts verds arreu del terme municipal i la seva utilització.

La recollida d'enguany serà dia 13 de gener de 1996. Pregam que tragueu el PAPER, la ROBA i el VIDRE dins bosses o capses damunt la voravia, de les 14 h. a les 14'30 h.

Tothom que vulgui ajudar en la recollida de material, la concentració serà davant la Rectoria a les 14'30 h.

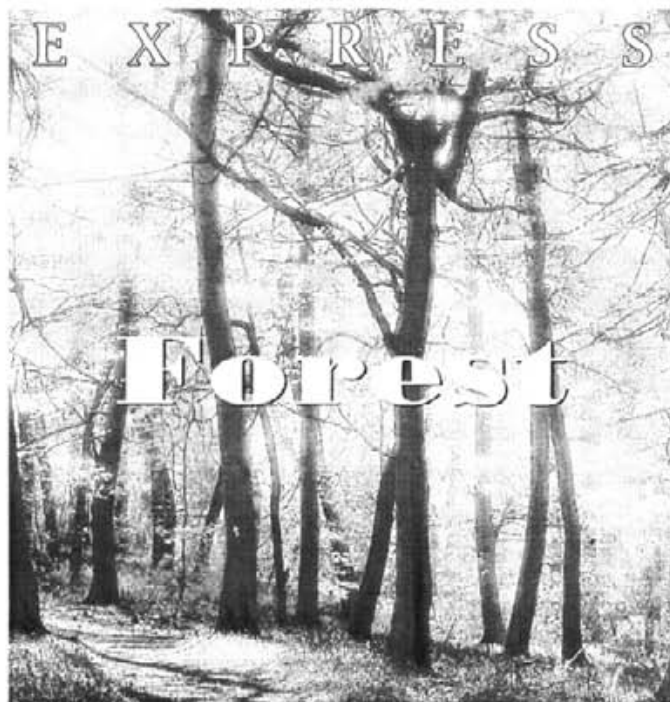
MOLTES GRACIES!

VOS HI ESPERAM A TOTS.

NOTA: Si hi ha algú que tingui molt de material (PAPER, ROBA i VIDRE), pregam que ens aviseu amb antelació, per això anau al despatx de la Rectoria, o bé telefonau al 66 04 91 de les 19 h. a les 20'30 h.

FINS DIA 13 DE GENER A LES 14'30 .

Recicla la teva vida. ♦

RENAULT

RENAULT
Especialista
de Vehículos

BARTOMEU JAUME NADAL, S.A.

Ronda Migjorn, s/n - Tels. 66 01 40 i 66 00

Quatre mots

**Tomàs Fernández,
director comarcal de l'ONCE**

Catalina Font

Foto: C. Julià

-Aquesta oficina és comarcal. Quants de pobles la integren?

-Agafam des de l'Aeroport - Can Pastilla fins a cala d'Or, s'Arenal, Montuiri, Algaida, Campos, Porreres i Santanyi.

-És molt jugadora, la gent de Lluçmajor?

-Hi ha de tot, gent que juga molt i d'altra que no juga gens, però en general sempre anam entre el primer i segon lloc, a nivell comarcal. Anam alternant amb Manacor. Ocupam el primer o el segon lloc de venda.

-Quin augment de joc hi sol haver per Nadal?

-S'augmenta la venda, a partir del 12 de desembre es nota que la gent juga molt més.

-S'ha donat algun premi important, a Lluçmajor?

-Sí, però ja fa temps, el juliol del 92, un dimarts i un divendres seguits: Es va tractar de cent milions repartits. Des de llavors només hi ha hagut algun premi de quatre xifres. A s'Arenal i a Campos s'han donat premis importants, darrerament. ♦

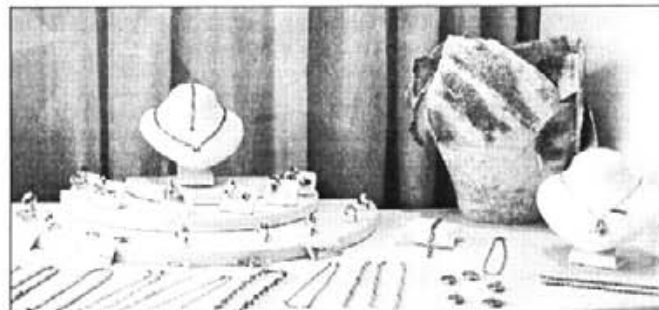
10

JOIERIA I RELLOTGERIA

**A LLUCMAJOR,
A SA POBLA,
A CA'S COTXER;
AQUESTES FESTES
HO TENIM MÉS BÉ**

Molts d'Anys!

Plaça Espanya, n. 24 - Tel: 66 16 02 (Lluçmajor) • C/. Ramon Llull, 42 - Tel. 54 19 65 (Sa Pobla)

Enquesta

Què en pensau, de l'augment de les contribucions?

Joana M. Bergas.
Jubilada

Diuen que volen augmentar les contribucions a les persones que van a lloguer. Ho trobo un poc estrany, però ho he sentit a dir. Si jo he de pagar, ho pagaré, però no seré la primera.

Joan Contestí.
Jubilat

A veure què farien ells, a aquesta gent pensionista que cobra 40 o 50 mil pessetes? Si aquesta gent ha de pagar tot això, a veure si ho podran pagar o no. I si encara aquesta puja pogués repercutir a pagar el deute que tenim o si servirà perquè ells s'augmentin el sou.

Maria Cantallops.
Assessoria fiscal

Si augmenten massa trobo que està malament perquè tampoc no s'ha de fer molta pressió fiscal, perquè ja n'hi ha que basta. Trobo, de totes maneres, que aquest darrer augment és excessiu.

Josep Ferragut.
T treballador de l'Ajuntament

Trobo que resulta massa car, perquè també posen contribucions del cementiri i no les havíem pagades mai. Trobo que resulta un poc excessiu.

Antoni Mas.
Jubilat

Un desastre. Un desastre dels més grossos, que prediquen una cosa, que després no fan. A la campanya electoral ells havien promès que no augmentarien les contribucions i el seu president nacional també ho diu. I fan tot el contrari. Una cosa que són 25 pessetes i passen a 100 pessetes, això és un vertader desastre. Crec que amb això ja està dit tot.

Gabriel Oliver.
Jubilat

Ens arribaran a baix de tot i ja ens hi tenen. Aquí a Lluçmajor la contribució està més o menys bé, però a s'Arenal és massa. A s'Arenal, jo hi tenc una barraca i pag 22.000 pessetes de contribució. Això és el que trobo.

Els caçafantasmes

Miquel Cardell

L'al·loteria familiar arriba d'escola més desbaratada que de costum: pel carrer han vist els caçafantasmes. Els caçafantasmes són uns personatges uniformats amb granotes i armats amb una mena de raig làsser, connectat a motxilles de misteriosa i virtual tecnologia, que, com indica el seu nom, es dediquen a combatre bubotes, marruques i tota mena d'ectoplasmes i aparicions. Els coneixem a través de pel·lícules, dibuixos animats i tota la parafernàlia comercial i publicitària que acompanya aquesta indústria, i anomenen els entesos merchandisig. Són, clar, uns altres peons de la constatada invasió cultural, estètica, ideològica que ve de la capital de l'imperi, altrament dit nou ordre mundial, sants de la religió mercadolàtrica. D'això que fa, en una paraula, que ara que ve Nadal, a la façana de Ciutat que abans era un hermós conjunt d'arquitectura de començament de segle, i ara és El Corte Inglés, hi hagi elements propagandístics en favor del Pare Noel -Papá Noel en *bon mallorquí pagès* del que ara s'usa- en la guerra que manté per prendre la clientela als Reis d'Orient, vells, pacífics, entrançables com personatges de familiars rondalles. Una guerra, per cert, a la qual han intervingut, favorablement i pacífica, els mestres de Ses Escoles que han recordat a l'associació de pares i mares que potser seria millor celebrar la festa dels tres màgics que la del sant nòrdic que ens arriba amb passaport nordamericà.

Em fan demanar-me, els infants avatlotats per l'experiència, si la vida local ha arribat a un tal grau d'inversemblança i al·lucinació, que alguna autoritat imaginable hagi considerat necessària una intervenció d'urgèn-

Fantasmes, bubotes, marruques...

cia, una mesura tan desesperada i extrema. De fet, el que ha succeït a l'ajuntament els darrers mesos no deixa de semblar un episodi d'una història de fantasmes de sèrie totalment B. La qüestió és que, després de pensar-hi una mesada, resulta que, tan si ho deu a una desgraciada i atzarosa suma de bífries democràtiques com si a alguna intel·ligència maquiavèlica i sheakesperina, el PP ho té tot lligat i tan ben lligat que fins i tot té una majoria de reserva, la figura del trànsfuga que volateja com una ànima en pena entre les retxilleres de l'espectre polític de la plenària. Ara, sembla cada vegada més evident, un infiltrat "adormit" del grup, clan o facció, que semblava, finalment, afortunadament, descavalcat del poder al PSOE llucmajorer, massa propensos a deixar-se veure en companyia de poders fàctics arenalers, en reunions que semblen núvols d'aquests que surten just abans que comenci la tempesta.

No sembla tan difícil entendre perquè En Rabasco, quan li apareix una imprevista competència en el privilegiat mercat de les frontisses, aban-

dona les incipients i gens sòlides converses amb el PSOE i l'esquerra nacionalista i se'n va a n'Oliver amb les rebaixes. El romanço de la governabilitat surt a rotlo, i el Batle tan content, amb una majoria absoluta, i una altra de reserva projectant la seva ombra sobre l'escenari.

Un parell de dies més tard, jo mateix em top amb els caçafantasmes. Són dos. Van, efectivament, quasi uniformats amb una mena de granotes, i duen a l'esquena com unes motxilles que semblen alimentar les armes que subjecten amb les mans. La veritat és que, tal com és mouen, cautelosament, molt poc a poc, com per baix d'aigua o sotmesos a una gravetat ultraterrena, pareixen més marciàns, misterioses aparicions, que caçafantasmes pròpiament dits. Avancen per devora les *aceres*, un a cada banda de carrer, en una mena de maniobra militar d'avançada i descoberta. De tant en tant, un o altre s'atura, observa amb perícia de rastrejador indígena, i vaporitza un fluïd, amb la seva arma, sobre un redol d'*acera*. Després es mira calmosament la feta, entre la precisió del científic que ausculta el resultat d'un experiment crucial i el gest satisfet del menestral davant l'obra acabada, ben feta. Finida l'operació, continua el seu lent però implacable avanç.

A primera vista, ben mirat diríeu que es tracta de membres de la brigada municipal que procedeixen a fumigar, ben poc franciscanament, qualsevol herbeta que neixi a les incomptables clivelles, clots o juntes de la via pública. Però deu ser impossible que un Ajuntament tan assenyalat com el nostre fumigui els carrers amb herbicides sense avisar la ciutadania sobre la perillositat o l'improbable inoquïtat de la feta. I si això fos possible, encara quedaria sense explicar

la lentíssima, tortugosa, cadència dels moviments dels caçafantemes.

Em deman si no deu ser una nova maniobra artístic-publicitària del Recreatiu, amb això dels cent anys de cinema. O, la sospita apareix, inevitable, potser es tracta d'una autèntica invasió, com la d'aquella pel·lícula dels lladres de cossos, que adoptaven la forma dels humans a fi de substituir-los de forma progressiva i dissimulada. Una invasió que, per alguna estratègia de lògica extraterrestre, hagués començat per les dependències de la casa de la Vila.

L'altre dia, per exemple, a plaça, vaig poder presenciar una llarga i animada conversa, d'aquestes que, quan sembla que ja se'n van, encenen un cigarret i continuen fent la pretxa. Passada una bona estona, un dels dos conversadors, treu d'enmig de dos cotxes la granera que la identifica com a membre del servei municipal, i comença la seva feina, amb la mateixa cadència d'alien subaquàtic. (No vos heu fixat mai, ara que en parlem, en el particular estil agrenatori dels homes de les escombres municipals? A la languidesa quasi tropical del ritme s'hi afegeix una suavitat extremada, com si temessin esquinçar el trepol, fer mal a l'epidermis asfàltica de la via pública, de manera que només se'n duen els obstacles realment insalvables i alhora lleugers i poc aferrats...) Sense deixar la conversa que referia, tot plegat em confirma en les meves sospites. Venc a dir, que no crec que els honestos i efectius de la brigada tinguin el morro de robar jor-

"Pausa" (Poema-objecte de Joan Brossa)

nals i escaquejar-se de manera tan intensiva, i de fer-ho descaradament, no per pitjor, sinó per més públic, enmig de plaça a la vista de tothom, inclosos els responsables laborals i polítics que no dubt que correrien a complir amb el deute envers els contribuents de cridar-los l'atenció, o sancionar-los si escou.

Els indicis d'una substitució fantasmagòrica a nivell municipal comencen a ser alarmants. No es troba per aquest camí una explicació satisfactòria a fetes com les noves obres a l'embassament de davant la placeta de Can Mataró, tan poc temps després de fer-lo, i que la primera vegada el fessin amb els peus? Si, és més alliberador de pesos morals pensar que tanta ineptitud és el resultat d'una impostura alienígena. Així també queda ben explicat que per fer una modesta

rampa a Ses Escoles hagin emprat la intemerata, i fins i tot l'alarmant desaparició d'efectius de neteja al centre que usen els nostres fills, de manera que el nivell de brutícia comença a inquietar els pares. Fins i tot aquella qüestió de la petanca i l'herbicide a s'Arenal que tanta polèmica va aixecar a una plenària de just abans de la reposició del bunyol majoritari.

La hipòtesi marciana justificaria fins i tot l'atzarós funcionament dels semàfors de les rondes, altrament inexplicable: no intenten en va regular la velocitat del trànsit. Amb les seves intermitències aleatòries, realment transmeten missatges en clau a algun planeta ignot, o a un ovni camuflat: mi caasa, telèefono, o més malignes conxorxes. S'explicaria també així el traçat, que escup els cotxes i acabarà protagonitzant una desgràcia, de la rotonda preelectoral del camí d'Algaida: només pot ser una pista d'aterratge adaptada als girs ultraluminics d'algun plat volador.

Com s'explicarien les històries de terror sobre les categories laborals -i la parentela dels peperos- a les guarderies municipals, o interplanetaris resultats de les recents proves per cobrir places de "gruers".

Seria, igualment, més bo d'entendre el desgavell municipal a l'hora de pagar, que no paguen ni el que deuen al Consell Insular, tant de presumir de bombers del Serpreisal, i deixen perdre una aportació econòmica que havia de permetre fer una xarxa d'aigües pluvials a s'Arenal, barra lliure

13

expert

ELÈCTRICA

Calafat

Sens dubte te convencerà

**INSTAL·LACIONS - SERVEI TÈCNIC - ELECTRODOMÈSTICS
OBJECTES DE REGAL - CLUB DE VIDEO**

C/. Sa Fira, 3 - Tel. 66 19 01 (Lluçmajor)

C/. Nou, 85 - Tel. 65 28 36 (Campos)

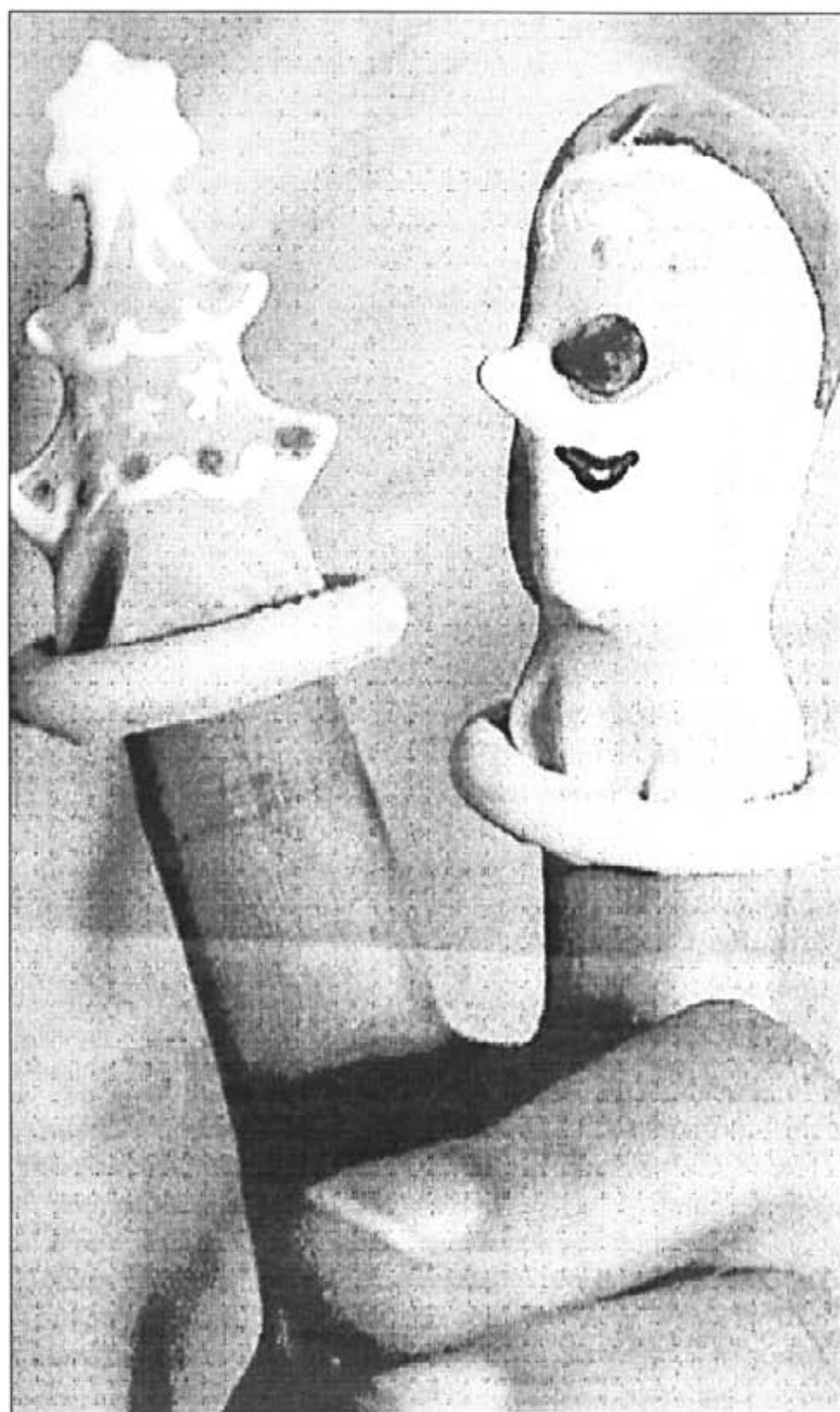
turística d'Europa, tan bé aniria quan els hoolligans reguen les cantonades amb llargs rois etílics.

Desgavell a l'hora de pagar, i -resulta irònic- a l'hora de cobrar. Anau a demanar-ho als "usuaris" de l'Escoleta Fada Morgana. I a un que va anar a demanar solucions a les oficines municipals, un funcionar-hi (vull dir un marcià desfressat de funcionar-hi) primer li va contestar amb molt males maneres i després el va deixar en planto, amb la paraula a la boca.

A mesura que el raonablement avança, pren cos la teoria de la conspiració extraterrestre infiltrada al cor de la institució municipal. I quan dic al cor, vull dir al cor, amb totes les conseqüències i fins les més altes instàncies. En relació al punt de vista ètic sobre el comportament els polítics, em sembla molt més consolador pensar que el Morales autèntic ha estat teletransportat a la masmorra còsmica d'un Dark Vader qualsevol i és algun Fumantxú camaleònic de la dimensió desconeguda el vuitè regidor (o volia dir passatger?) que pren el pèls als electors. I, per molt que sia tirar-me pedres a les teulades des de les quals escrivia el més passat que l'increment de la pressió fiscal seria un dels resultats del re-pacte dretà, no conhorta una mica pensar que aquells senyors -i partits- que demanaven el vot prometent que, de pujar impostos, res de res, no mentien com a canalles, sinó que la cosa és un cas d'Expedient X claríssim?

Una cosa els hem d'admetre, als aliens: Fummajor ja existeix a nivell periodístic de titular important. Entre la cosa de s'Estanyol, la situació política, els impagats i ara la pujada bestial dels impostos, han contribuït a la popularitat del municipi.

Clar que posats a atribuir mèrits, l'Ajuntament també ha col·laborat decisivament a una situació que ens ha posat el topònim en boca de tothom. Vull dir la plaga de les casetes a foravila, que ens ha duit a ser cantats pel summum de la lírica roquera de la roqueta: Ossifar (*i batx comprarme una cassetta Xusmaxor!*) ens ha elevat fins

L'aculturació pot ser divertida (i segura)

als 40 principals, que no és poc èxit, ni escassa propaganda (per quant, un monument, un carrer, o, per exemple un quadre a la Sala Capitular de la casa de la vila, als Ossifar, que existeixen, devora el batle Mut, que total, no va existir?). I l'urbanisme xaletero ens associa a la història de l'arquitectura: les "casetes llucmajoreres" han esdevengut una denominació d'origen, una imatge de marca, un cànon de socioestètica i geografia a la Mallorca d'ara. (Quina glòria, la llucma-

jorització serà a la xaleteria el que la balearització al progrés turístics, pasarem a la història, vendran estudiants d'arreu del món, en una nova dimensió del turisme cultural, ens forrarem!) M'ho descobria una conversa amb amics porrerencs, amb els quals coincidim en la indignació de pensar que el progrés i, sobretot, la Conselleria d'Obres Públiques estan a punt de posar les seves urpes de palera i asfalt sobre l'hermós, íntim, tranquil, camí de Porreres a Llucmajor. Sí,

amics de **Llum d'Oli**, hem d'escriure contra aquest nou expoli, i la ideologia que el fomenta i perpetra.

Qui sap si les noves mesures fiscals no ens duran fins al llibre Guinness dels rècords. De fet, a les Balears, anam davant amb el llum de la pressió recaptadora ben alt. Només Eivissa ens supera, i no en tots els camps. L'Impost sobre béns immobles puja un 37 %, és a dir, per cada cent pesetes que posàvem al gavet, ara n'hi aniran 137. L'impost d'activitats econòmiques un 8'6, i què és això devora la immensitat de l'univers ens dirà l'alien-batle. No s'hi va fitxar ningú, si els regidors del PP, en Rabasco o el batle tenien enravanat el dit petit, a la plenària, com els invasors d'aquella exímia i històrica tele-serie?

Des d'una mentalitat saturnal pot ser sí que és coherent pujar el 50 % l'impost sobre Construcció, en un moment on potser s'haurien de fomentar les activitats econòmiques: també ho deu ser gravar igual el ciutadà "d'a peu" que necessita restaurar la seva vella casa antiga, o fer-se un ca-seva, que una urbanització de segones residències o negoci turístic.

També ho és que augmenti en un altre 50 % l'impost de vehicles, igual per rics i pobres. Com si ja no resultàs

abans delirant que un vulgar i modest Peugeot 205 Diesel que necessita un de tants llumajorers que han d'anar a cercar les sopes a Palma, i no tenen una oferta de transport públic adequat, econòmic, ecològicament més net que el fum dels motors, la invasió de cotxes, la torrentada d'asfalt autopística, hagués de pagar més de 12 bitllets de mil.

Deixant anar la gestió que ha duit el gavet municipal a la bancarrota, les mentides electorals, o la valoració del que s'ha usat com una defensa pels apujadors: que durant la passada legislatura, no s'havia pujat res, que és un argument de doble tall, perquè potser, entre no pujar res i el boom inflacionari d'ara, hi cap la pregunta sobre la irresponsabilitat de congelar els impostos, i generar un dèficit que farà més terrible la pujada final, qui sap si per un tenir els electors contents que mai no ha de ser tan simplista.

Al marge de tot això, l'economista Miquel Alenyar recorda que contribueix a fer necessaris aquests saquejos fiscals un problema de finançament que es podria resoldre amb una reforma de l'Estatut -que no va bé ni al PP ni al PSOE que són partits estatals, i nacionalistes espanyols a rompre. Per modificar el de les Canàries no hi va haver tant de problema.

Pot ser sí, que es fa necessari cridar als autèntics caçafantasmes, treure forces de flaqueza i penjar la V pels cantons i començar a combatre els dragons de les galàxies que s'amaguen sota màscares de plàstic amb fesomies familiars. Qui sap quin temps fa. I qui sap qui serà el següent. Que algú telefoni als cascos blaus, a les ONG, a la CNN, a l'Enterprise o a Solana, que -d'entrada no i de sortida manco- s'ha col·locat de puta mare a l'OTAN,

mirau, mirau, qui ho havia de dir.

Orson Welles, per ventura, tan Falstaff ell mateix, em diria que tots som aliens perduts en l'espai i el temps, que convivim, cada un, amb un invasor inconfessat, amb qui dialogam secretament i contínua -però, quin dels dos és l'altre?- O potser que jo, o tu, lector, o tots i cada un de nosaltres, som aliens inexplicables, incommunicats, closos a secrets racons secrets de la consciència... Ho pens mentre em surt d'una cantonada la imatge que vull deixar als vostres ulls, a la vostra consideració, com si fos una escultura, un símbol, la imatge poètica o mítica de ves a saber quin matís de sentit del nostre viure ara i aquí: un esvelt carro llarg, amb rodes de llanternes de ferro, perfecte d'acord amb tots els cànons, platònic, tot i que amb el color, la pols, el corc, la palla vella de l'oblit, transportat per un camió que el subjecta, com la picada d'un escorpió gegant i metàl·lic de ciència-ficció, com en una seqüència de caça i mort d'un documental sobre insectes, amb un braç de grua d'aquestes de ferraller, com un tulipà invers de ferro, que atravesa ara les revellides posts amb les mordales-pèlles, contant la història de la captura i la càrrega del carro de delicats braços, mentre el camió volta cap a Galdent. ♦

De noms i de llocs

Llucmajorers a s'Aranjassa i son Sunyer (II)

C. Calviño
F. Jaume
J. Jaume
F. Mut
Fotos: C. Julià

Aquesta segona entrevista sobre aquestes dues possessions del terme de Palma l'hem feta a En Francesc Ramis i Coll nascut a Pina l'any 1926 i que d'al.lot vingué al Pla de Sant Jordi.

Ens parla dels seus records de joventut, malgrat no ésser llucmajorer, veurem com hi queden reflectides les vivències d'un jove que va viure i fer feina a horts de Llucmajorers dins les possessions abans esmentades.

També aquesta entrevista és un exemple de com vivia una família camperola mallorquina a cavall entre els dos segles, on el factor emigració es fa present com una cosa normal dins aquella societat. És un tema, el de l'emigració a Llucmajor que no ha estat massa estudiat i que caldria que es fes.

Abans volem fer un incís des del punt de vista històric i investigatiu. Segons Camilo José Cela Conde en el seu llibre: "*Capitalismo y campesinado en la Isla de Mallorca*" la primera data de la parcel·lació de la possessió de Son Sunyer fou el dia 25 de febrer de 1880 i la va dur a terme Adolfo Roten y Guzman Marquès de Campofranco; la superfície de la finca era aleshores de 1466 ha. 15a. 82 ca. L'extensió de les parcel·les variava: vint d'elles comprenien menys d'una hectàrea, quaranta-cinc entre una i cinc, vuit entre cinc i deu, devuit entre deu i vint i setze més de vint hectàrees.

També tenim constància que l'any 1905 i 1906 Antoni Roten y Gual Marquès de Campofranco va establir una part del Pinar de Son Sunyer que llindava amb la mar. Ens cal fer més endavant un estudi més profund de les parcel·lacions de vorera de mar corresponents a Son Sunyer.

Quin any venguéreu a viure per aquesta zona de s'Aranjassa?

-Quan venguérem cap aquí, era l'any 1930, jo tenia quatre anys. Veníem de Pina i érem una família camperola. El meu pare, en Francesc de Can Comte (d'es Comtes que vénen de Sencelles), sempre havia fet feina al camp com a jornal·ler. Començà com a porqueret a Son Perot o Son Miquel·let a l'edat de set anys, quan el seu pare, que també nomia Francesc, va emigrar a Bons Aires, cercant fer fortuna, fugint de la misèria. La meua padrina el va llogar i entre ella i la senyora li compraren unes sandàlies.

Què ens podrieu dir alguna cosa sobre l'anada del vostre padri a Amèrica?

-Al meu padri Francesc quan va pujar al vaixell que l'havia de dur a Bons Aires li quedaven set pessetes, que les donà a un conegut perquè les fes arribar a la seva dona. A Bons Aires, el primer jornal el va cobrar amb unes botes, que per cert, va dur. Al poc temps va poder retornar a Mallorca amb doblers per comprar dos cortons de terra (mitja quarterada), que en aquells temps era molt. Quan la gent li demanava: "Francesc, com ho has fet?". Ell els deia: "Res..., sa gent vetlla molt i si t'aixeques prest, sempre trobes uns "dòlars" per damunt la voravia".

-El vostre pare a quines finques va fer feina com a jornal·ler?

-Quan el meu pare es va casar amb la que seria la meua mare, na Magdalena de Can Mora (dels Mora que descendeixen de Lloret), feia feina de jornal·ler a Son Xotano en el terme d'Algaïda, entre Sencelles i Pina, i tenia molta amistat amb el senyor que volia que dugués la finca, però per estar més prop de la família es va llogar a Son Ribes de Pina.

-Per què venguéreu cap aquí?

-El meu padri el pare de la meua mare, en Miquel de Can Mora, tenia caràcter negociant, li agradava molt anar a vendre a les places, fer mercat

i treballar per compte seu. Un dia va saber que el sastre Mercadal de Ciutat que tenia Son Bosc, prop des Pillari, cercava amitger i el va anar a veure i feren tracte. Però aviat es va donar compte que la finca era massa grossa per a ell, vint-i-tres quarterades, i que la feina era molta; parlà amb el meu pare perquè deixàs la feina de jornal·ler i treballàs amb ell (això no agradà al vell Francesc que trobava que el millor era treballar a jornal i que passava pena que el seu fill patís fam).

-Quins records teniu de Son Bosc?

-A Son Bosc hi estàrem vuit anys (1930-1938) primer amb el padri Miquel "Mora", que aviat ens va deixar per tornar a Pina on tenia un parell de trossets i dues vaques. Quan hi tornà, els meus pares quedaren carregats de deutes i varen decidir no gastar amb res més que amb menjar durant un any. Els va anar bé perquè amb tot el que avançaren varen poder tornar els doblers.

Abans de la guerra el senyor va fer un pou i va posar un molí per treure aigua. Això ens va donar la possibilitat de fer un poc d'hort, férem alfalç i somades de mongetes, pebres, tomàtiques... que després dúiem a vendre a les places dels pobles dels voltants: Llucmajor, Porreres... i a Ciutat. En aquells dies, jo i els meus germans anàvem al Pillari a l'Escola Pública, que es trobava al carrer principal, amb n'Enrique, que per cert, durant el Moviment va estar tancat per les seves idees polítiques, i després anàrem amb Na Mercedes. Cada dia en acabar l'escola o els dies de festes ajudàvem amb les feines del camp.

D'aquells dies tenc record de netejar les siques de l'aigua per poder regar les somades de pebres i mongetes que es feien dins aquella terra nova amb l'aigua dolça que sortia del pou, de sembrar pebres al mes d'abril i d'haver-me tirat de damunt el cres-

tall sobre les síndries pel gust de veure i sentir com esclataven quan hi queies damunt amb els peus junts. Cosa d'al.lots!

El 19 de juliol (diumenge), el dia en que va esclatar el Moviment a Mallorca tornàvem de vendre una carretada de síndries de la plaça de *Llucmajor*, quan davant Ca Na Paparrina, trobàrem un home mort, tapat amb un sac, que estava col.locat damunt una escala, després vaig saber que era en "Bata-moro" un jove trencador del *Pil.lari* que, segons deia la gent, quan anaren a detenir-lo a la pedrera, ell es va assustar i es va posar a córrer i li pegaren un tret de fusell. Quan arribàrem a ca nostra, mon pare, després de parlar amb ma mare, agafà la bicicleta i anà a la Cooperativa Agropecuària del *Pil.lari* a cercar arròs i sucre; en dugué tot el que va poder. A la nit, madò Xasqueta, una viuda de *Pina*,

que feia feina a ca nostra i Na Joana Aina Coll varen talaïar per avisar-nos en el cas que vingués algú amb males intencions; els meus pares munyiren les vaques i després dugueren la llet al punt de recollida, però els de la Cooperativa no passaren i es va fer malbé.

El senyor, va fer quatre duros, va canviar el molí de lloc i dins el primer pou hi va fer un refugi on ens amagàvem quan els avions dels rojos venien a borbardejar *Ciutat*, el va connectar per un passadís amb el segon pou, el del nou molí, pel cas que amb una bomba quedàs una de les dues boques tapades. També va fer unes cases per a la seva família.

Record el fet amb una síndria. De *ses Cadenes* venien carreters a comprar alfalç i el meu pare els deixava les garbes, els feixos, a la vora del camí. D'allà veien la somada de les síndries, on ell en guardava una, una ver-

tadera monstrositat de grossa que era, a la que havia fet un coconet dins l'arena perquè pogués créixer. Aquella síndria, que era l'orgull del meu pare, va esser pesada dins *Can Lluc*, pels carreters que li foteren i va fer 23 quilos; tots ells en feren una vega.

Veig, com si fos ara, les caçades de calàpots i granots dins l'arena, n'estava farcit, i nosaltres, els al.lots els caçàvem amb pedres i bastons.

-Com es feia la recollida de la llet?

-Cada dia es munyien les vaques dues vegades, una al matí i l'altra a l'horabaixa; després posàvem la llet dins les gerres i les duïem al camí, on el carro de la Cooperativa les recollia. Per evitar que tornàs dolenta, el marge de temps entre el munyir i la recollida havia d'esser breu, per aquest motiu no hi podíem dur les gerres més que a una hora convinguda, en el cas de no fer-ho així, l'encarregat de la Cooperativa la trabucava per evitar que tota es fes malbé.

-A quins altres horts heu fet feina?

-En aquells anys de la guerra canviàrem de lloc. Els meus pares llogaren *s'Hort de Son Garcies* que era de la tia Pràxedis de l'amo en Llorenç de *Son Garcies*. Era un hort de 12 quarterades, sis de terra molt bona i sis de terra més prima, amb un bon ametllar i més de cent figueres. El preu eren 600 duros, a més d'una somada de pedres, un sole de tomàtigueres i la fruita a mitges. Tenc present aquella doneta, que venia amb un citroen, a cercar les tomàtigueres i els pebres o la fruita i d'haver duit a ca seva, a *Llucmajor*, les primeres mongetes de la temporada

Quan es va morir, l'amo va ésser en Llorenç Garcias i va voler que el duguéssim a mitges. En aquest hort hi estàrem 28 anys, anys de la meua

17

LENCERIA

Llaços i Botons

MERCERIA

COSMETICA

PERFUMERIA

REGALS

ROBA INTERIOR

Infants, home i dona

C/. Major, 101 - Tel. 12 01 34 (Llucmajor)

CONSTRUCCIONS

LAMPINO, S. L.

Especialistes en reestructuració
de cases antigues

C/. Nord, 9 - Tels.: 66 04 88 - 66 17 61 - 66 08 38

mitat. A finals de maig ja en començàvem a collir. Quan venia la pena, ja havíem fet l'agost i dúiem les que ens sobraven a la Porciúncula on els frares les emportaven per tota la comunitat franciscana.

-Guanyàveu doblers fent tanta de feina?

-Sí, en aquells dies compràrem deu quarterades en es *Clot d'es Pores*, que era un dels sementers vells de *Son Sunyer* a En Ripoll. Hi havia molta d'arena negra. Se'n dugueren moltes carretades. Mon pare en va treure molts de doblers.

Dins aquella terra nova hi feiem verdura: síndries, tomàtiques, pebres.

Més tard el venguérem a En Damià Sastre per fer la casa de *s'Aranjassa*.

-Quins adobs empràveu?

-En aquells anys hi havia molts pocs adobs artificials i nosaltres utilitzàvem els formiguers que eren un bon adob però duïen molta de feina i els fems per a enriquir la terra. Aquests, requerien tot un tractament per poder ésser utilitzats. Primer, anàvem a cercar-los amb el carro a *Ciutat*, havíem fet tracte amb l'amo de *s'Hostal des Moixet* de sa *Porta de Sant Antoni* i amb els agranadors dels carrers dels voltants i els guardaven dintre d'un estable vell, hi anaven tirant les restes del menjar i les agranadores; quan hi havia un viatge ens avisaven i nosaltres els carregàvem a la mala al carro, i com que el carrer estava empedrat i les ordres de *Ciutat* no hi deixaven anar les bésties, l'havíem de dur un bon tros a braç, fins a les *Sis Portes*.

Aquell fems quan arribava a l'hort era deixat a un caramull on els porcs i l'aviram feien la seva, cercant restes de menjar, després els mesclàvem amb alga prima i petita duita de sa *Platja de s'Arenal* i cada vegada que plovia amb l'ajuda de les forques els

giràvem; a vegades, també hi mesclàvem la palla que havia servit de llit al bestiar. Llavors el fems era escampat per tot l'hort.

A aquest fems li donaven el nom de "fems de barri" i amb els formiguers era l'adob emprat per tot es *Prat*.

I de casat, a quins horts estàreu?

-Quan me vaig casar estàrem un any i mig a *Son Garcies* amb tota la família però anava endarrer de llogar un hort pel meu compte. Així anàrem a *s'Hort d'es Poll*, que era de l'amo En Macià de *Son Seguí*, de *Santa Maria*.

A *s'Hort des Poll*, que eren deu quarterades, ja anàvem de bestiar, vaques i bous i feiem farratge: alfalç sec, col de cor de bou, canya de sucre que fa una cinquantena d'anys que fou introduït en substitució del sorgo, blat mil,... Al contracte hi havia escrit que no es podia sembrar blat de moro o blat de les índies, era una mania dels antics que deien que xupava massa la terra, però quan l'amo va veure el resultat que donava i que la terra produïa igual gràcies als adobs ja no va tenir res a dir.

Deixàrem les somades però féiem un poc de verdura per a la família.

Quan fugírem de *s'Hort des Poll* passàrem a *Can Xigala*, ca nostra, reformàrem les cases, el pou i férem les vaqueries. A més arrendàrem *s'Hort d'es Tast*, de la família Jaume-Vich de *Llucmajor*. L'aigua de *Can Xigala* en principi, dolça, ens permeté tornar a les somades. Veníem a vendre a *Llucmajor*. A mesura que l'aigua esdevé salada les deixàrem per tornar a la ramaderia.

-I després?

-Vaig canviar d'ofici, d'hortalar vaig passar a taxista sense deixar els dos horts. En aquells anys el turisme era una realitat. La feina era més ren-

dible i bona de dur.

Una vegada jubilat he tornat als horts. L'hort de *Can Xigala* és un dels primers establits de *s'Aranjassa*; hi ha el clot d'una sínia, unes voltes i una menjadora dins l'estable, de més de cent anys.

Ara faig un poc d'asfalç, he sembrat quatre pereres i sempre tenc un poc de verdura per a la família.

-Quins horts de llucmajorers coneixeu?

-Conec quasi tots els horts dels establits de *s'Aranjassa* i *Son Sunyer* i la majoria eren de llucmajorers (de *Sant Jordi* cap a sa *Carretera de Manacor* eren més d'*Algaida*): *Ca'n Pitja-palla*, *Can Portellet*, *Can Butxeca*, *s'Hort de Can Seu*, *Ca l'amo en Mateu*, *s'Hort dels Espiruts*, *Can Mates*, *Can Tofolet*, *Can Saupeta*, *Can Reviu*, *es de Son Tetè*, *Son Garcies*, *s'Hort d'es Tast*, *Can Font*, que anaven d'ametles a *Llucmajor*, *s'Hort de ca n'Alegria* que també és *s'Hort de s'Hostal*, d'en Miquel Cardell "Alegria" que té una casa en el carrer Major de *Llucmajor*, *Son Cardell*, *Son Monget...* fa uns cent o cent-cinquanta anys, perquè he conegut els padrins i els pares de molts dels actuals propietaris, que compraven trossos a dalt i al *Prat* i moltes vegades no hi estaven ells, ho donaven a mitges o ho llogaven a hortolans que venien dels pobles dels voltants o de més lluny. Gent com nosaltres, venguda d'*Algaida*, *Pina*, *Montuiri*, de sa *Pobla*, *Petra...* que no tenia medis propis per a viure en els seus pobles i que s'arris-caven cercant un millor benestar. Ells feren *s'Aranjassa*, *es Pil.lari*, *Sant Jordi...* els qui no se casaren per aquí, quan els fills es casaven o ells tornaven vells, se'n tornaren cap al poble d'on havien vingut. ♦

FORN DE PA
I
PASTISSERIA

Ca'n Lluc

Sant Llorenç, 78 - a - Tel. 66 06 69
LLUCMAJOR (Mallorca)

CARNISSERIA □ XARCUTERIA

ZANOQUERA GARCÍAS

Plaça Espanya, 62 - Tel. 66 13 02 • LLUCMAJOR (Mallorca)

Gent de la vila

Catalina Socies, coordinadora del Fons

“El Fons Mallorquí contribueix al desenvolupament dels països del tercer món”

Des de fa pocs mesos na Catalina Socies i Salvà coordina el Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació

Na Catalina va néixer a Lluçmajor fa 29 anys i és diplomada en Treball Social. Va ser animadora Sociocultural a l'Ajuntament de Palma i va treballar d'Administrativa al GREC Grup d'Educadors de Carrer.

Actualment és l'encarregada de coordinar els esforços de les entitats que treballen per la pau i per la construcció d'un món més solidari.

20

-Què és el Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació?

-És un organisme sense ànim de lucre on s'apleguen ajuntaments i altres institucions públiques i privades, creat per promoure l'ajuda de Mallorca als països pobres i aconseguir una solidaritat més eficaç.

-Quins són els seus objectius?

-Els objectius són:

-contribuir al desenvolupament dels països del Tercer Món, mitjançant la constitució i la gestió d'un fons econòmic, que possibiliti una cooperació descentralitzada i que promogui un desenvolupament sostenible.

-Administrar i gestionar les aportacions rebudes per a projectes de cooperació amb els països més pobres.

-Fomentar i donar suport als esforços de les institucions oficials, entitats i associacions, per tal de crear un clima d'opinió favorable a la promoció d'un nou ordre econòmic internacional.

-Estimular la participació ciutadana, mitjançant campanyes i informacions adequades, en els projectes de cooperació amb el Tercer Món.

-Treballar per tal que sigui una realitat la destinació mínima del 0'7 % del producte interior brut a l'ajuda pú-

blica als països subdesenvolupats, segons els acords de les Nacions Unides subscrits per l'Estat espanyol

-Quines activitats es duen a terme des del Fons?

-Les activitats que des del Fons desenvolupam van encaminades a l'acompliment dels objectius, i per tant treballam en la consolidació del Fons Mallorquí per poder complir els objectius fixats. El Fons només té dos anys de vida, és per això que encara no s'han aconseguit fer realitat tots els objectius, tot i que tenim un pla de treball que, si es desenvolupa sense presses, permetrà concretar tots els objectius.

El Fons permet la coordinació d'esforços per col·laborar amb les ONGs i entitats que des de fa anys treballen per la pau i per la construc-

ció d'un món més just i solidari. També permet assegurar el control i la transparència de la gestió del Fons, així com el consens en els objectius i prioritats.

El Fons té l'avantatge de treballar sobre un model de cooperació unitària i eficaç, que permet dur un tasca coordinada i evita duplicitats en les actuacions o possibles incoherències. Es redueixen les despeses de gestió, ja que d'altra forma cada ajuntament hauria de crear un aparell de gestió propi. Amb el treball des del Fons es poden fer accions de desenvolupament en el Tercer Món, establint criteris que fomentin realment el desenvolupament sostenible i donar suport a projectes de major envergadura.

-Qui són els membres del Fons?

-Els membres del Fons són: els ajuntaments d'Alaró, Alcúdia, Algaida, Ariany, Artà, Binissalem, Bunyola, Calvià, Campanet, Capdepera, Costitx, Deià, Escorca, Esporles, Felanitx, Inca, Lloret de Vistalegre, Lloseta, Llubí, Lluçmajor, Mancor de la Vall, Maria de la Salut, Marratxí, Palma, Petra, Pollença, Sa Pobla, Santa Eugènia, Santa Maria del Camí, Santa Margalida, Santanyí, Selva, Sencelles, Sineu, Sóller, Son Servera, Vilafranca de Bonany, Consell Insular de Mallorca, Justícia i Pau, GOB -Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Natura.

-Quina és l'aportació de l'Ajuntament de Lluçmajor?

-L'Ajuntament ha previst una aportació de 300.000 PTA per al 1995, això és aproximadament el 0'7 % del pressupost de festes.

-Com valora la col·laboració dels Ajuntaments i de la Societat mallorquina en general?

-Valor la col·laboració dels ajuntaments de Mallorca bastant bé, tot i

que la podem analitzar amb més detall:

-Pel que fa a socis: l'any 1994 hi havia 20 ajuntaments membres, l'any 1995 s'ha produït un increment de 17 ajuntaments més, és a dir, del total de 53 ajuntaments de l'illa, 37 són membres del Fons Mallorquí.

-Pel que fa a les aportacions econòmiques es fan tenint en compte les possibilitats econòmiques de cadascú, encara que tots estan compromesos a anar incrementant la quantitat destinada fins arribar al 0'7 %.

-El pressupost del Fons Mallorquí per a 1994 fou de 24.000.000 PTA el 1995 el pressupost ha estat de 59.000.000 PTA. Aquest augment en el pressupost ha estat ocasionat per la incorporació enguany dels 17 ajuntaments i també per l'augment de l'aportació del Consell Insular de Mallorca, que ha passat de 9.400.000 per 1994 a 30.000.000 per 1995.

Les previsions pel que fa als pressuposts de 1996 són que es produeixi un increment considerable, ja que el CIM destinarà el 0'7 % (al voltant d'uns 70.000.000 PTA)

Pel que fa a la societat mallorquina en general, hem d'esmentar que com a membres del Fons Mallorquí enguany s'ha incorporat el GOB, i esperam que abans d'acabar l'any s'hagi incorporat alguna altra entitat representativa de la societat mallorquina.

També com a participació de la societat civil, i més concretament del moviment associatiu, hem de comptar-hi les associacions, ONGs i entitats que presenten projectes de cooperació al Fons. L'any 1994 foren presentats 29 projectes dels quals se'n finançaren 12. L'any 1995 foren presentats 34 projectes dels quals 17 van ser finançats. De tots aquests projectes es fa un seguiment, mitjançant factures que justifiquen les despeses, memòries explicatives i fotografies de cada fase del projecte.

El Fons Mallorquí per dur endavant la seva tasca es coordina amb les ONGs i entitats per tal d'aconseguir desenvolupar un tipus de cooperació eficaç i coordinada.

-Quins avantatges tindrà aquesta recent Confederació dels Fons?

-El passat dia 19 de setembre es va constituir a Barcelona la CONFEDERACIÓ DE FONDS DE COOPERACIÓ I SOLIDARITAT que ens permetrà tenir una actuació coordinada amb els altres Fons i rendibilitzar els recursos de què disposem. Aques-

ta iniciativa surt de la necessitat de crear un instrument que ens faciliti la coordinació i l'actuació de forma conjunta, a partir de la coincidència de plantejaments.

Partint des de la independència de cada Fons, els objectius plantejats són:

*Assumir la representació conjunta dels FONDS legalment constituïts, adoptant resolucions i definint actuacions, que afectin als interessos d'aquests.

*Contribuir a impulsar la cooperació descentralitzada dins i fora dels àmbits territorials dels seus membres.

*Aconseguir un aprenentatge mutu, a partir de les accions que es duïguin a terme.

*Ser interlocutors davant les institucions estatals, europees i mundials amb plantejaments coincidents.

*Promoure projectes de sensibilització compartits.

La darrera satisfacció dels membres del Fons és perquè han aconseguit una entrevista amb el president de la Comunitat Autònoma, cosa que fins ara havia estat impossible.

Li demanareu l'adhesió al Fons i la destinació d'una partida pressupostària cap al 0'7 %. ♦

FABRICA DE JOIERIA GARAU

(Ca'n Caieta)

Fabricant Illes Balears 030

Només es fabrica amb or de primera llei (18 K)

OFERTA ESPECIAL

NADAL I REIS

Brillants i Diamants de totes les talles, 1ª qualitat

Joiés d'estil mallorquí
Ampli assortit de pulseres, arracades, anells, cadenes, etc.

Descomptes especials en tots els articles de Plata de 1ª llei:
Porta retrats, canellobres, palanganes (totes les mesures), gerros, bomboneres, joiers, etc.

Bones Festes!

C/. Born, 29 - Tel. 66 04 03 - LLUCMAJOR

Mans a la feina

O.N.C.E.

- 1.- M. José Duran Aguilar
2. Antoni Font Cifre
3. Assumpció Torres Baena
4. Pep Oliver Martorell
5. Julià Garcia Garcia
6. Juan Diego Moreno Santiago
7. Francisca Sánchez Roperó
8. Tomàs Fernández Enerte
9. Pep Montalvo Navío
10. José Luis Pozuelo López
11. Benet Llompart Mas
12. Baltasar Martorell Clar
13. M. Isabel Trujillos Torres
14. Joana Covas Llaneras
15. Joaquín Gambín López
16. Maria Garau Adrover

22

Foto: Coloma Julià

Cartes

Els ciutadans llucmajorers ja no tenim dret a opinar

A través d'aquestes planes vull contar la gran injustícia i mala educació que una treballadora del centre de salut em va donar per resposta, quan vaig demanar el que creia que era just.

Tenia la meua filla petita, de 4 anys, malalta, i a les 8 del matí, el primer que vaig fer va ser cridar al centre de Salut per demanar hora per visitar el pediatre. Vaig estar 45 minuts penjada al telèfon, eridava de la feina (en aquesta hora som al treball), cansa com sempre de rebre la mateixa resposta: "piii-piii-piiii" vaig decidir anar-hi personalment. El primer que vaig demanar al senyor era a la recepció va ser:

- "perdoni, a partir de quina hora podem trucar per demanar hora?"

De sobte, i amb molt mals modals, sense demanar-li res, a ella, em contesta una "senyora":

- "A les 8:00!!!"

Li vaig explicar el temps que havia perdut penjada al telèfon, més el temps del desplaçament de la feina al PAC,

i vaig comentar a veure si era possible que tinguessin els telèfons despenjats.

Bona la vaig haver dita!!!

Vaig ser insultada i maltractada davant d'altra gent, sense motiu. Per això crec just fer saber al poble de Lluçmajor, la poca educació i preparació d'algunes persones que, abans d'aconseguir una plaça de feina, haurien de passar unes oposicions de civisme, i els responsables d'aquest lloc, haurien d'actuar davant d'aquest tipus d'injustícies que no tenim dret a rebre. No és la primera vegada que passen aquestes injustícies però a mi m'afecta bastant; la segona que em passi, la denúncia arribarà més lluny.

Moltes gràcies per haver publicat aquesta carta. ♦

Joana Noguera.

La Palmera

es fasser

Histodiador Terrasa, 37
Teléfono 66 04 69
LLUCMAJOR (Mallorca)

24

LLucmajor Serveis Informàtics posa al seu abast la informàtica i el món multimedia amb l'assessorament i atenció que necessita :

Ordinadors personals, impressores , programació , connexió INTERNET...

Trobarà tot allò que envolta el seu ordinador , paper, disquets, toners,...

Servei tècnic: ampliació memòria, modems/fax , CD ROMS ,reparacions ..

**LLucmajor Serveis
Informàtics, s.l.**

**Major, 107 07620 LLucmajor
T./Fax 120797**

Xerrades de cafè

Els plenaris del nostre ajuntament

Un que escoltava

-Dilluns vaig anar per primera vegada al Ple de l'Ajuntament.

-I, què?

-Que no hi tornaré.

-I això, per què?

-Perquè no em vaig assabentar de la meitat del que es va tractar, i l'altra meitat, em va produir una impressió molt trista.

-Idò jo crec que hi has de tornar, perquè et falta entrenament polític municipal, i no disfrutes, com jo, de tot l'espectacle.

-No em vénguis amb coverbos, aquest espectacle, a mi no m'agrada gens perquè trob que els assumptes que es tracten són molt seriosos, ens afecten a tots i no cal prendre'ls com a diversió.

-Per això s'ha d'assistir als Plens municipals, perquè són públics, i d'alguna manera el poble n'ha de participar, al manco com a oient.

-Pero sí, malgrat els "micros", que marxen de qualsevol manera, per no dir malament, hi ha regidors que no són bons parlamentaris, i no hi ha qui els entengui.

-També hi ha el Secretari, que parla en foraster, aviat i embullat, i tampoc no l'entén ningú.

-Pareix que ho fa per força, de mala gana...

-Ja és ben necessari que als empleats administratius, els obliguin a xerrar el mallorquí.

-El català, voldràs dir...

-És igual, el català de Mallorca, o el mallorquí... com vulguis.

-Jo, el que faig, en lloc d'anar als plens municipals, és veure'ls per la televisió llucmajorera.

-Que és la millor televisió de Lluçmajor...

-I no en perd cap, de paraula dels plenaris.

-Allò que manco em va agradar del darrer que vaig sentir, va ser que ens pujaran la contribució i tots els impostos.

-Però, no havien dit que no els pujarien?

-Sí, ho digueren els "populars", però han vist que, a causa de la greu situació econòmica que travessa l'Ajuntament, és impossible complir aquests promeses.

-També vaig sentir, si no ho vaig agafar malament, que

volien controlar els empleats, i a les entrades i sortides de la feina, els faran fitxar amb un rellotge, com si fossin obrers d'una fàbrica.

-Ja és ben necessari, perquè n'hi ha que quan surten a beure el cafet amb llet, el beuen massa poc a poc...

-Idò jo trob que això és com llevar la xocolata al lloro, com diuen, perquè un funcionari, quan té el seu despartament net de feines, no cal mirar el temps que s'hi està.

D'aquesta manera, per ventura ens faran pagar les hores extraordinàries...

-En canvi, aquests parlamentaris i gestors que guanyen aquestes milionades, qui els controla?

-Una cosa que sí que em va agradar del que vaig entendre al darrer ple va ser que ara s'han de protegir les possessions de la marina de Lluçmajor.

-I això què significa?

-Home!, que, per exemple, no permetran que acabin servint de discoteques o de "barbaços", com ha succeït en altres llocs.

-I, qui paga aquesta protecció?

-Diuen que el Govern...

-Tanta sort, perquè ara nosaltres no estam per aquestes despeses... ♦

CLINICA DENTAL

Dr. Ll. Galmés Ferrer

HORARI:

Dilluns, dimecres i divendres (9 a 14)

Dimarts (9 a 13 i 17 a 19). Dijous (9 a 13)

Divendres horabaixa (16'30 a 20h)

ASSEGURANCES:

SANITAS

IMECO

ASISA

AXA (MARE NOSTRUM)

Carrer Major, 77 - Tel. 66 20 17 - LLUCMAJOR

SA FILOA

C/ MELIÀ, 3 - LLUCMAJOR

D'ofici ... matador de porcs (I)

Pere Antoni Clar Salvà

Celso Calviño
Joan Jaume
Franc Jaume
Foto: Coloma Julià

El nostre entrevistat l'amo en Pere Antoni, va néixer a Lluçmajor el dia 8 de gener de 1922. Nosaltres tenim record d'ell des de que érem molt petits de veure'l practicar aquest ofici, essent considerat un dels millors matadors de porcs del nostre terme, i és normal que així sigui, ja que va començar aquesta feina quan encara era un al.lot. Va anar a escola els vespres, perquè s'havia posat a la feina prestet, ja que segons ell, hi havia més necessitat que ara, i als set anys, quan va haver combregat, com ens explica en una de les seves gloses, ja li posaren la collera. Per allò que el saber no fa mal, segons diu a l'entrevista, i, ja de gran, va voler aprendre les lletres que no havia après de més petit i per aquest motiu va començar a anar a escola els vespres amb en Gabriel Ramon, qui va ésser batle de Lluçmajor

A jo quan vaig combregar ja em posaren sa collera i m'embotonaren tan fort sa cremallera que no la m'he poguda llevar.

Recorda quan una vegada que va anar a matar un poc a la possessió de Punxuat el filmaren per televisió i degut a què molta gent pel carrer l'esco-

metia, va fer aquesta glosa.

Jo som en Pedro Fogó
i de nom en Pedro Clar
ara tot Mallorca em cercarà
perquè m'hauran vist matar
un poc per televisió.

-Com va ésser que vàreu aprendre aquest ofici?

-Mon pare me volia posar de barber però com que a jo no m'agradava em posaren de mosset a Ca Na Rendilla, a Can Taverner i degut a que la sabata de vegades no anava molt bé, me vaig llo-

gar a Son Seguí dos anys; llavors vaig tornar a les sabates i vaig estar quinze anys a Can Polla i finalment, trenta-sis anys a Can Reus. Les temporades de matar porcs si no hi havia molta de feina, demanava per deixar dos o més mesos i solia matar un mitja de deu a dotze pores cada dia i així i tot encara els horabaixes anava a una matança on en matava vuit. Allà, feia bona feina, solament els obria, pelava el cap i les orelles, els feia un tall a la panxa, els feia el cuuro i els treia la butza i llavors els penjàvem amb el ternal; el matí següent, un altre, els acabava de despe-

26

Servei de begudes
i menjars de qualitat
a bon preu

Avda. Carles V
Tel. 66 11 17

Restaurant

Gran Via

Noces - Banquets - Comunions
i Bateigs

Informació: Tel. 66 03 17- LLUCMAJOR

llissar. Eren verros i truges de devers trenta i pico d'arroves, cada arrova són deu quilos i mig.

-El més gros que heu mort en la vostra vida què pesava?

-Va esser una truja que morta va pesar quatre-cents dotze quilos, això era sense sang. Era blanca i l'alçaren amb una cullera i li posaren un travó i mentres feia la sang i amb les revinglades jo vaig dir: Què és segura aquesta cadena? i es va rompre el travó i de ribell i sang n'hi va haver per tot.

Vaig dur molt de temps dins del caixó de les ganivetes uns claus d'un verro que havia mort que feia devers tres-cents quilos i quan anava a matances per les cases els mostrava i tothom me deia: Ho degueres passar malament quan el matares.

-El porc mallorquí com és?

-Era negre i serrudet, amb ganyons, sense cap pèl blanc i la coa enrevoltillada. Ara ja no en veuen amb ganyons. El que abunda és el porc blanc i el roig, també de creuats. Els porcs mallorquins que ara veus ja no són fins.

-Qui vos va ensenyar aquesta feina?

-El meu pare (q.e.p.d.) que nomia Joan Clar Grau, ara que el meu padrí i els repadrins ja en mataven, me ve de família, eren matadors dels antics. Al meu conco, germà de la meva mare el va ensenyar el meu padrí Pere Antoni Clar Morlà per part de pare. Quan tenia devers dotze anys a les cases on hi havia confiança, el meu pare em deia: Ges i mata'l tú.

He de dir que vaig estar una partida d'anys que no hi vaig anar perquè no en volia aprendre i ell me va dir: Me'n fot si no mates porcs però aprendràs l'ofici, qui sap si un dia beneiràs l'hora. I és vera, sempre he estat molt content d'això. El saber no fa mal. Més tard vaig canviar la tècnica d'aficar la ganiveta, en aquell temps tots els matadors i el meu pare també l'aficaven de pla amb la punta cap enrera i jo la vaig co-

mençar a aficar en vertical, de través, amb el full per amunt. El tall queda de través en lloc de per llarg i dona la sang millor. Llavors el meu pare va estar molt content perquè va veure que hi agafava interès.

-Com es mataven antigament els porcs?

-Quan el meu pare em va ensenyar encara empraven botges que agafaven pel puig, les anaven a fer de verd en verd i les fermaven en feixos que preparaven; quan venia el temps de matances els tenien a punt perquè eren secs i feien la foguetera de foc i ram, ram anaves donant-li i rasant la pell del porc.

Quan mon pare m'ensenyava, jo tenia devers dotze anys, ja en començaven a escaldar qualcun. Llavors aquesta tècnica es va imposar. I ara ja s'empra el "flamete". Aquesta tècnica és un xalar, queda amb pocs pèls i amb ell arribes per tot i quan l'has pelat li passes la pedra i acabes amb la ganiveta d'afaitar, així no queda gens de pèl ni per les orelles.

Tenc una glosa que diu:

Encara duia xupete

quan vaig aprendre porcs a matar

mun pare me va ensenyar

que encara en botges el vien de socorrar

llavors els vàrem escaldar

i ara donam flamete.

També he vist emprar moltes vegades gatoves, que és una planta que té espines, ja ho diu el refrany: Ets més mal de dur que un feix de gatoves. I també en els llocs que no hi havia gatoves o botges empraven estepes tant de blanca com de negra.

-Anàveu a possessions a matar porcs?

-A Can Mòger hi anava cada any i el senyor feia fer les voreres netes d'arreja i la posava dins una portassa i el temps de matances, quan tota era seca, amb una forca de ferro la treien a defora i en feien feixos, amb dues es-

molles grosses l'agafaven, l'encenien i la tiraven a damunt el porcs i jo que ja estava preparat començava a donar-li ganiveta per pelar-lo, s'esbrodegava i bofegava la pell i vengia. Als peus i al cap n'hi donaven més.

-Altres temps hi havia molta feina el temps de matances?

-Buuu!, hi havia dissabtes que no ens colgàvem i fèiem feina fins el diumenge devers la una. Els dissabtes era el dia que tothom volia matar, per acabar la feina el diumenge. A les onze del vespre ja començàvem, quan manava en Toni Calafat, i cada hora i mitja en matàvem un, comptant el trajecte de casa a casa a dins el poble, un duia les ganivetes i l'altre la carrereta. A vegades de sa Placeta del Monestir havíem d'anar als Hostalets i estàvem un quart.

-Quins són els ormetjos de la vostra feina?

-La carrereta, el "flamete" i el caixó de les ganivetes. Jo tenia una ganiveta per a cada cosa: la matadora que només l'emprava per matar, a la punta té tall a cada banda; la peladora per afaitar o pelar, són dues amb la fulla més ampla per pelar bé; el punyal que d'ençà que usam flamete l'empram per pelar, això és perquè la calor el destrempla i no talla molt; la pedra tosca; l'afaitadora que solament té aquesta funció i no vull que la toc ningú; les de fer trossos; la camaiotera, una molt ampla, rodoneta per llevar els quatre camaiots, que me la va fer en Tòfol Gelabert "Guitzoller" que vivia al Born com també una peladora d'una llima d'acer pur; el ganxo per estirar els potons que abans estiraven amb la ganiveta; dues destrals, la petita per rompre els claus ja que moltes de vegades si hi fers te romp la ganiveta; la grossa és per fer els ossos, xapar el cap, tallar les costelles... i el llaç que serveix per agafar el porc pel morro, el meu el vaig fer amb un cable de canvi de marxa d'un cotxe. →

**PERRUQUERIA
PUIGSERVER**

HORARI: De dimarts a divendres
de 9 a 12 i de 15 a 19

Dissabtes
de 8 a 17

C/. Orient, 8 - Tels. 66 20 08 - 66 11 12 - 64 05 14

**CENTRE OPTIC
EXPOLENT**

C/. Sant Cristòfol, 30
Tel. 44 13 74

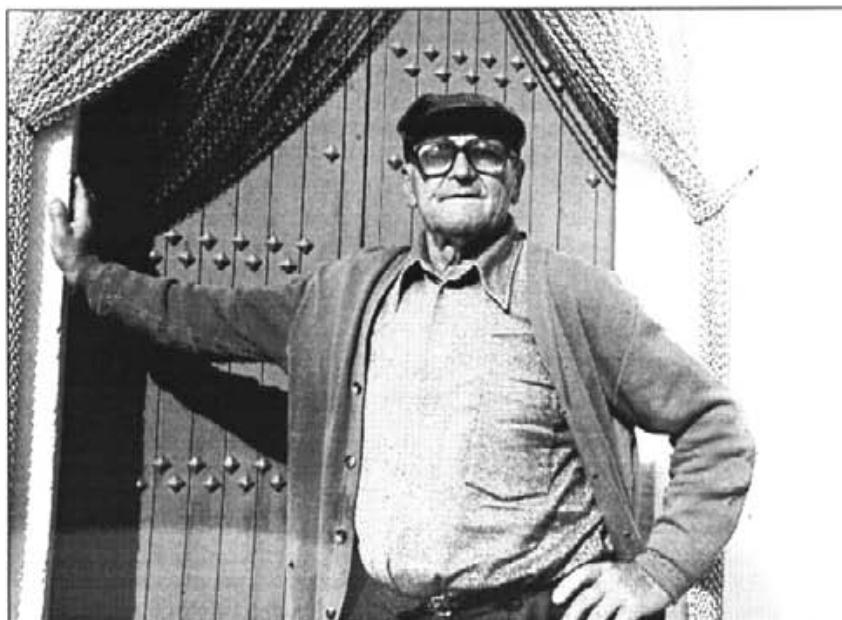
S'ARENAL

-Quines passes seguïu per matar el porc?

-Quan arribam a una cas a matar un porc, el qui primer ha d'entrar dins la soll no és l'amo, ha d'esser el mator amb el llaç. Sempre me diuen: Alerta que és punyetero. Jo dic: no n'he trobat cap mai que m'hagi arribat. Algun m'ha envestit. Pos el llaç a dins la boca i l'estir, s'ha de dir que quan un porc és agafat per la boca perd tot el coratge, està perdut, per gros que sigui s'acovarda. Si el vols fer caminar t'has de posar a darrera i li has d'amollar un poc el llaç, sinó no camina. Seguidament el posam a dalt de la carrereta el mosso l'agafava per la coa i una cuixa de la part de darrera i jo per les orelles i quan l'hem de tombar l'agaf per la cama i, au! ja el tenim a damunt, això per molt gros que sigui. Abans, per molt gros que fos sempre els matàvem damunt la carrereta.

Llavors el pelam amb "flamete" i el feim net. Abans quan escaldàvem agafaven l'aigua amb el cadafet i me tiraven aigua davant, davant. A la part dels camaiots era delicat i no podies donar aigua molt calenta ja que la pell queda molt cuita i s'espenyava. A les altres parts del cos no importa mirar prim. L'aigua ha d'esser calenta, no ha de bullir, basta que la caldera faci renou. Si jo veia que l'aigua bullia, que feia bombolles, demanava aigua de la cisterna i la refredava.

Quan el porc, ja mort, està net i eixugat sobre la carrereta li llev dos peus i dos camaiots de la part dreta, o sigui un de davant i un de darrera i llavors duc la carrereta a devora el llit per desxullar-lo, i el pos per poder llevar els altres dos peus i els dos camaiots; així ja no l'he de girar a damunt el llit perquè queda de panxa amb el cap que li penja i només li he de posar un ribellet abaix perquè hi caigui la sang ja que per bé que l'hagin endevinat sempre n'hi queda un poc; no hi ha cap mata-

dor de porcs que no li quedi sang a la gorga. Llavors li llev la carota i amb la dextra li tall el cap, li pos els dits dins els ulls i ho pos a dins un ribell; al final xap el cap i trec el cervell. Després faig un altre tall que va de la coa al coll i llev la xulla i els lloms de cada part; damunt la columna vertebral hi ha l'arquilla vaig amb la ganiveta tallant ben arran, ben arran, de darrera fins a davant i seguidament amb la dextra vaig llevant l'espina de cada banda i a la coa amb una ganiveta tall les costelles que peguen amb l'espina i ve tota; abaix de l'espina hi ha les costelles dolces i els llomillos, seguidament els ronyons i llavors vénen els budells, pos el dit en el tel i hi ha un budell que va al bisbe i a la budellada i amb un fil el ferm.

Pel budell cular l'agaf i tots els budells vénen i jo els aguant amb la mà i queda l'estómac i la bufeta; llev la freixura i la fèl que la rebany amb aigua fresca i l'infl bufant; també el lleu que són els pulmons.

Els ossos els trosseig jo. Quan en

matàvem tants els cuixots no els desfèiem, els deixàvem per a la casa; la xulla sí, tallàvem trinxes llargues i anàvem llevant la xulla.

També separàvem la carn, a la sobrassada no hi podia anar la que tenia saïm dolç i la que era sanguinosa, a més d'una carn que hi ha baix del fetge (està a devora els seginys); aquesta anava a negreta (varia negra). El saïm dolç està a devora el pixador i fa aferrar la sobrassada. Tota la ventreca a excepció de les mametes i la carn magra és bona per a la sobrassada.

Hi ha també el coll badocat que és on van aferrats els budells i un temps l'empraven per fer presents.

-Quin nom tenen les sobrassades?

-Les de budell prim, llangonisses, la culara que és molt bona, el bisbe, la bufeta. El bisbe i la culara són molt bones a l'estiu. A cases de Llucmajor a vegades feien sobrassada de Vic de carn magra, però ha estat una moda importada recentment. A Algaida va entrar més prest que aquí.

SPORTS

ca'n salom

Cordelleria
i espartenyeria

C/. Músic Joan Xamena, 12 • Tel. 66 14 84 • (Llucmajor)

ANTÒNIA ISERN

major

net

Perruqueria unisex

C/. MAJOR, 7 • LLUCMAJOR • TEL. 66 13 59

El blanquet era del greix i posavem moltes espècies, eren blancs. També feien camaiots cruus de la gorga, eren tallades sense coure.

Hi havia qui feia cuixots de la cuixa, els componien i feien un forat i el penjaven ben salats i el deixaven fer la verinada, l'eixugaven i llavors els untaven d'espècies i el penjaven.

A Llucmajor, normalment es feia sobrassada, varia negra i saïm.

-I del saïm?

-Hi ha el saïm vermell que és quan has cuit els camaiots i els botifarrons, l'escuma que queda a dins la caldera refreda i el sen demà amb una giradora el poses a dins una greixonera i el rames i quan és ben cuit el poses dins pots. Té moltes espècies. És bo empastissat amb una llesca de pa i damunt les esgrelles.

-Les sobrassades, abans, també de vegades tornaven blanques?

-Això de tornar blanca la sobrassada, és un trencaclosques, crec que el millor és fer els budells ben nets i eixugats, encara que s'ha de dir que ja hauria passat abans i jo de jove no ho vaig veure mai. Una vegada vaig matar un porc i el vaig partir entre dos, a parts ben iguals, fins i tot les sobrassades pastades i omplides plegats, llavors cadascun ho va penjar a la cambralta o

sala i a un li tornà dolenta i a l'altre no. Com vos ho explicau?

-Els botifarrons i camaiots quin temps han de bullir?

-Els botifarrons han de bullir tres quarts bé, si el porc és tendre, com els qui ara maten de devers nou mesos i una horeta si és més bell. Els camaiots tres hores i si és tendre un quart menys. L'aigua no ha de bullir, calenta però no ha d'haver romput el bull. Els botifarrons i els camaiots primerament els fic tres vegades dins la caldera i a la tercera els deix i fermats a l'ansa de la caldera. Primer els puny amb una agulla.

-Quina quantitat de pebre es posa a la sobrassada?

-Depèn de si la volen coenta o vermella o no. Se'n posa els cinquanta-cinc per quilo. A la varia negra la tasten i posen el que consideren necessari. Jo la pes i si la volen vermella hi posen seixanta grams per quilo de carn. La sal la feim als vint-i-set grams per quilo. N'hi ha que la fan als vint-i-vuit, encara que jo ja la trob salada. La llançonissa als vint-i-sis per quilo ja que es menja normalment prest. Feim dues pasterades, una de llançonissa i una de sobrassada.

-Ens voldríeu explicar en què consistien els presents?

-Quan mataren el porc a una casa duïen un present o regal als familiars o veïnats i normalment consistia en una part del frit: fetge, lleu i un poc de coll badoecat per fer suc, també solien donar un tros de llom i ventresca.

-Alguna vegada heu trobat pores malalts?

-Tot d'una es veu amb els pulmons, n'hi ha que els tenen tocats. Una vegada quan vaig ficar la ganiveta tot va ésser brutor i el varen haver de tirar, també en vaig matar un que tenia set ronyons.

-Alguna glosa referent a aquesta feina?

-La vena de glosador me ve per un conco que nomia Benet "Fogó". De matar pores en tenc una altra que diu: Jo som matador de pores perquè no vaig servir per torero es bous no tenen companyero i envesteixen molt forts i han de tenir moltes manyes per aprendre a torear en sos pores fa més bon navegar perquè ells no tenen banyes.

I per acabar:

Jo tenc vena de glosadors perquè em ve de part de pare si vengués de part de mare seria un poquet millor. ♦

MAQUINARIA HOSTELERIA

APERTURA NUEVO LOCAL

DIVISION
HOSTELERIA

*Vía Palma, 92
(Ctra. Palma-Artá)
Manacor*

Tel. 55 17 22

Fax 84 41 11

FUNERÀRIA
Nostra Senyora de Lluc
A. SASTRE

C/ Revella 9 i 11.
Tel. 62 01 46 (Santa Maria)

El Sr. Sastre de Santa Maria, gerent de la Funerària Ntra. Sra. de Lluc, ha nomenat un representant per atendre qualsevol servei funerari, per informar sobre els preus, per poder concertar el servei que es desitgi amb antelació i per poder evitar qualsevol sorpresa.

El nostre representant atindrà serveis particulars i de la nostra Companyia d'assegurances les 24 hores.

C/ Ciutat, 127-1r. Tel. 66 18 62
(Llucmajor)

LAMISETES
XANDALLS

PLAÇA 18
serigrafia

PLAÇA ESPANYA, 18
07620 LLUCMAJOR (MALLORCA)
TELÉFON 66 04 22

30

Industries Semar, s.a

C/. Tomàs Meserrol, 6 - 8
Tel. 66 01 57 - Fax: 66 29 01 (LLUCMAJOR)

DISTRIBUCIONES

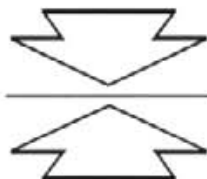

La Sirena, S.A.

- Embolits
- Cuixols
- Formalges

Avda. Carles V, s/n Tel. 66 23 11 (Llucmajor)

CENTRE RECONeixEMENT
MÈDIC - PSICOLÒGIC
Antoni Isern Oliver

METGE OCULISTA

Dra. Núria Busquets
(EQUIP CLINICA JUANEDA)

CERTIFICATS MÈDICS
PER AL PERMÍS DE
CONDUIR I D'ARMES

OBERT ELS DILLUNS
de 17 a 19'30 hs.
C/ Antoni Garcias 1-A
Tel. 66 22 82 (Llucmajor)

CITA PREVIA
Tel. 66 22 82 - 28 94 58

BAR - CAFETERIA

CAN LAMPINO

- Menús casolans diaris
- Gran variació de plats combinats
- Pizzes casolanes fetes al moment
- Tapes variades
- Carn a la brasa
- Terrassa amb jardí

C/. de Gràcia, 59 (Ilucmajor)

Restaurant

"AL SEU GUST"

CHEF: PED MARTÍNEZ

LOCAL CLIMATITZAT
TANCAT ELS DILLUNS

*C/. NICOLAU TABERNER, CANTONADA
PASSEIG JAUME III. TEL. 12 03 12*

SYP

AL VOSTRE SERVEI

Vos desitjam
Molt Bones Festes

C/. Nicolau Taberner, 39 - Tels. 12 06 97 - 12 06 98

Els Dragons

Bartomeu Prohens Perelló

1. Les denúncies, o "ells i nosaltres"

Tinc la mia casa i habitació en le present vile, en lo puesto dit los quatre cantons, i ha sine o sis dias, que no em recort el dia cert, que en el matí vingué en case mia Pesqual Xorquet que conech, (...) y em demenà si en le nit antecedent, a cose de les vuit de elle, havia vist que un home agués tirade una pedrade al tembor dels Dragons, qui tocave la retirade, a lo que yo vax respondra que no sabie res de tal cose... (f.11v).(1)

Declaracions d'Elisabet Company.

És sabut que la Guerra de Successió acabà amb la desfeta dels exèrcits de l'opció de Carles III. Aquell fet representà per molts de mallorquins l'inici d'una ocupació militar en el sentit més radical de la paraula. Entre aquests mallorquins es trobaven els qui poc podien entendre les conseqüències polítiques de la presència de soldats francesos. No era necessari tenir una especial consciència històrica o política, era suficient observar les repercussions quotidianes de l'ocupació.

Un curiosíssim document ens demostra l'existència a Lluçmajor d'una larvada oposició a la presència de soldats francesos. La guerra ja quedava enrera, havien passat quinze anys, i en principi sembla que els conflictes de l'ocupació haurien d'haver desaparegut. Josep Melià va escriure que *el país, tanmateix, hagué d'odiar més el Borbó pel fet de veure's privat de llibertats guanyades un any darrera l'altre que per la fúria salvatge dels seus soldats* (MELIÀ J. (1990), p. 134). Ben al contrari, la convivència a Lluçmajor era qüestió difícil, tot i que els motius no foren al cap i a la fi, al menys explícitament, de caràcter patriòtic. Seria donar ales a la imaginació parlar de "fúria salvatge" en el cas de l'ocupació dels soldats borbònics, això és cert, però els conflictes existien, tot i que foren d'un altre ordre. Potser també seria exagerat parlar de "resistència popular contra l'ocupació d'un exèrcit estranger", però fou un fet, demostrable i demostrat mitjançant la lectura del sumari que aquí vull analitzar, que els llucmajorers va-

ren reaccionar amb unitat i rebuig a la presència dels dragons, i que aquesta reacció no va ser amagada, sinó manifestada de vegades fins i tot amb violència.

És fàcil imaginar que la presència al poble d'individus estrangers, i a més a més armats, fou un esdeveniment força traumàtic. Era un fet nou, quelcom desconegut, i el que empitjorava les coses era que aquells soldats interferien en un dels fets més regulars de la vida del poble: l'abeurament. A més el mateix poble havia de contribuir en diners a la "intendència" dels militars, que consistia en *camas, utensilios, leña y aseyte (...) y paja para la cavalleria...* (FONT OBRA-DOR B. (1986), p. 439). La quantitat a pagar per mil catorze llucmajorers era de vuit mil nou-cents noranta dos reals.

El que s'havia imposat l'any 1730 era una coexistència quotidiana basada en la fatalitat dels fets. Allà on podien enfrontar-se era en els espais que compartien, i així succeï. El problema concret no va ser l'abstracte concepte de "pàtria", ni molt manco la consciència d'unes institucions ferides de mort o ja enterrades, sinó l'eterna disputa pel control d'un element sagrat per mal aprofitat i de vegades escàs: l'aigua. Aquell any de 1730 s'havien fet rogatives a Ciutat, llavors ja Palma, per demanar que ploqués. Ho sabem pel "Cronicón Mayoricense" d'Àlvar Campaner. Les rogatives per pluja només es feien en situacions límit, quan l'esperança en el cicle de la natura s'havia esfumat. Si bé l'any 1730 ploqué poc a Ciutat sembla que a Lluçmajor la síquia baixava plena quan succeïren els fets del mes de maig. L'abundància d'aigua no era un fet normal, sinó l'excepció, i els habitants del poble volien aprofitar-la, volien gaudir de la bona sort que havien tingut. Els dragons els disputaren aquest privilegi, i aquest fou el principi d'una convivència emmetzinada. Les conseqüències d'aquells incidents es ferien sentir molt de temps.

Aquesta és potser la narració d'uns conflictes anecdòtics, però les veus d'aquells soldats francesos diuen molt més del que nosaltres podríem haver sospitat sense la lectura d'aquesta investigació policial. El primer que sorprèn del document és l'atípic canal de la denúncia. La justí-

cia s'administrava als pobles, però en aquest cas hi havia un conflicte d'interessos. Els denunciants no formaven part real del poble, era un conjunt circumstancial, un grup afegit de manera forçada, i hagueren de recórrer al cap de l'administració mallorquina per tal de fer-se sentir. En efecte, l'autoritat que va fer posar en funcionament la maquinària de la cúria reial no fou el batle reial de Lluçmajor, sinó el Regent de Mallorca. El títol d'aquest sumari ja explicitava la motivació de tota la recerca:

Inquisició fiscal rebude de orde del Molt Ilustre y noble Señor Regent contra les perçones in margine (...), culpats de haver tingude una riña contra los soldados dragons del Regiment de França qui són en dita vile, al primer del mes (...) i contra altres no coneguts qui tiraren una pedrade a un tembor del metex regiment en el temps que tocave la retirade i contra altre qui tirà algunes pedres al soldat qui estave de ordenança en case del comendant de aquel quartel (...) (f.1).

El regent ordenà que s'obris una investigació, ara bé, per què no l'havia oberta ja el batle reial de Lluçmajor? pensava el batle que tot i que s'hagués atacat amb pedres els soldats francesos -representants de l'ordre, del sistema- la justícia era de la part dels denunciats? El batle reial era Miquel Thomàs. No era la primera vegada que havia tingut notícia de conflictes entre els soldats dragons i els habitants de la vila. Entre els dragons es deia que en una ocasió els habitants del poble havien assassinat un soldat. Així ho explicà Joseph Tassis: *...y no di parte luego de lo sucedido, por la razón de que el paisano no me irió con las piedras, pero después (...) y haver ohído algunas voces, que corren por esta villa, de que estos paisanos son acostumbrados a usar de piedras, y en otros tiempos mataron un dragón del Regimiento...* (f.14v)

En la carta enviada Palma reconeixia el batle que ja feia un mes que havia estat avisat d'un incident força significatiu. El comandant del regiment de dragons li havia comunicat que *cuatro homens surtiren a los tambors quant tocaven la retirade a un cantó los quals no conegueren y los feren tornar enrera...* (f.2). Miquel Tomàs assegurava que havia fet el

possible per tal d'identificar els culpables, però tot havia estat debades. Això era poc plausible, i el mateix comandant no s'ho havia cregut. El quatre de maig un altre home havia llençat una pedra contra un dragó. Fou aquest nou incident el que decidí a Miquel Thomàs. No era possible continuar ignorant els fets. En qualsevol cas el batle afirmava que seria molt difícil aconseguir la identificació dels culpables, ja que allò havia succeït de nit. Segons Thomàs, en aquell moment *cada qual se estave dins case sua* (f.2), i per aquest motiu no es podia fer res més. Malhauradament el comandant dels dragons havia iniciat una investigació paralel·la, i allò forçà una recerca real de culpables. Quan més avançava la recerca resultava de tot evident que Miquel Thomàs, tot i tenir al seu abast els mecanismes per tal d'identificar els agressors, no havia tingut mai la intenció de fer alguna cosa.

Els primers en ser interrogats foren els dragons Jean Delaune i Pierre Bonnevie. Segons Jean els fets foren els següents. Ell havia estat complint la norma de tocar retreta a les vuit de la nit. Era el dia cinc de maig i en arribar al lloc conegut com "els quatre cantons" s'havia trobat amb un grup de set o vuit persones. Digué Delaune que *estando buelto de espaldas a ellos, (...), uno de ellos le tiró una piedra en la cabeza, la que por su fortuna no le herió, sí sólo le dejó un señal en el copete de el sombrero* (f.4). Si aquest hagués estat el primer incident amb els llucmajorers potser el dragó no li hagués donat més importància, però els ànims ja estaven caldejats. L'interrogador de Delaune, un altre militar del regiment, demanà com era la pedra.

Diga si la piedra era fuerte y recia, y si era de risa, o de mala intención, que le tiró el paisano dicha piedra. Respondió era la piedra como el puño, redonda, en quanto a si era de risa, o de mala intención, dice haber sido de pésima, pues luego que el paisano le hubo tirado dicha piedra, y viendo que yo declarante a bien que aturrido y admirado de una acción tan infame y nefanda le perseguía, dieron a correr con mucha prisa no sólo el que le tiró, sí también todos, cogiendo su camino assy a una calle que va más ariva de los quatro cantones... (ff.4-4v)

De les declaracions de Delaune es dedueix una gran frustració. No havien conegut l'atacant, tots havien fugit fent pinya amb ell, els dragons no

havien pogut córrer en persecució dels altres perquè anaven amb les caxes de tocar "retreta". Perquè la humiliació fos més definitiva l'escena havia estat contemplada per molta gent, sobretot per moltes dones que sortien de l'església. Aquell era el darrer d'una sèrie de repetits encontres amb els del poble. Feia un mes havien estat apedregats, i només en feia quinze dies no havien pogut ni tan sols caminar perquè la gent els havia impedit que avançassin. Era com si els llucmajorers els negassin el compliment de dur a terme el toc de retreta.

Un altre dragó també havia rebut unes quantes pedrades. Aquest, Joseph Tassis, havia experimentat l'animositat dels "paisans" contra la tropa. Joseph havia aturat un al.lot que anava pel carrer amb un paner damunt el cap. El dragó manifestà que havia fet una aproximació amistosa dient-li *que la dexase y que merendariamos los dos...* (f.5v). El jove no volia barenar amb el dragó i començà a insultar-lo. Fou Caterina Llompart qui donà la pista, quan ja la investigació havia començat, per capturar el jove. Tot i que donàs la informació suficient es negà a donar els noms del presumpte "delinqüent". Explicà Caterina que la discussió havia estat produïa sobretot perquè el jove havia insultat la dona del dragó Tassis. Això no va ser explicat pel soldat. Segons Caterina Llompart... *estave en el metex carrer un soldat dels dits dregons que ha nom Joseph, quant pesà un ove per dit carrer que conech de viste que se diu Llobet, qui és teixidor de llane, mosso de Miquel Llompart als Delebau, al qual iove, no li sé al nom ni llinage, y aportave este un bolich, que no sé que ay duia dins, y el dit soldat li digué, "paisano, ¿qué aportas?", y el dit jove digué, "merde aport, que ne haveu de fer vos?"...* (f.17). Després la dona de Tassis, Marie, que havia contemplat l'escena, criticà el jove per parlar d'aquella manera, i el jove l'escarní imitant-la. Segons Caterina fou Tassis el primer en agafar dues pedres i llençar-les amb ànim de fer mal. *El dit soldat alçà una pedre ab cada mà, y digué al dit jove, "pícaro, io et mostreré de perlar", y li tirà les dites dos pedres una després de le altre, y no al ferí* (f.17v). Caterina Llompart donà el nom de madò Lluciola i la seva filla, que havien presenciat tot l'incident com ella, però no donaren més informació, limitant-se a repetir el mateix.

Joseph Tassis donà una altra ver-

sió. Segons Tassis, quan protestà pel tractament l'al.lot agafà pedres i comença a llençar-les contra ell. Tassis no donà importància al fet, o li donà potser una importància relativa. Al cap i a la fi no havia estat ferit, però conversant amb altres soldats arribà a la conclusió que el fet podia ser el principi d'una revolta contra ells. El francès decidí que era convenient que els dragons poguessin caminar armats durant la nit pel poble. Si sortien s'havien d'arriscar a ser atacats pels "paisans".

El 10 de maig el regent envià a Lluçmajor un representant perquè fes les "inquisicions" que el batle Miquel Thomàs no semblava disposat a fer. Naturalment Thomàs manifestà la seva intenció d'ajudar amb tot el que fos possible. Els dragons encara declaraven. El militar encarregat d'arreglar tota la informació era el tinent francès Adrià de Villars. Era ell el qui havia decidit que era l'hora de trobar i castigar els culpables. Justificà aquesta decisió amb la seva por que si no s'aturaven aquells incidents les coses encara podien empitjorar. La passivitat del batle l'encenia. Escriví Adrià de Villars que *el dicho bayle no havia echo movimiento alguno, ni diligencia que se sepa pera estorvar estos excessos, llegando al conocimiento de los delinquentes...* (f.9). Davant la inactivitat de Thomàs, el tinent Villars decidí d'informar el "Comandant General del Regne". Aquell 10 de maig el batle reial ja havia reaccionat, fent empresonar l'al.lot. Era una mesura adequada. Poca cosa podrien fer a un nin. Els francesos sospitaven que d'igual manera hauria pogut identificar tots els altres culpables, però la voluntat mancava. Segons Delaune, que repetia les declaracions de dies abans, era impossible que les dones, que sortien de fer una novena, no haguessin conegut a cap dels atacants. Per altra part no era veritat que a les vuit ja fes fosca, o que la gent fos tancada a casa seva, tal i com el batle havia escrit. Deia el dragó que *en aquella hora no se hallava obscura la noche, ni era tiempo que uno no pudiesse conocer al otro, siendo los unos y los otros de un mesmo lugar...* (f.10).

Jean Delaune havia identificat com a mínim una dona que havia contemplat els fets des del portal de la seva casa. Aquella dona tenia una botiga i Jean la coneixia de vista. La podria identificar i així es coneixerien els noms dels "delinqüents", ja que

assí tengo por mui cierto que la dicha vendedora conoció a los espressados paisanos, como assí mesmo a las dichas mugueres, o a lo menos a muchos de ellos y ellas (f.10). El dragó se sentia ultrajat pel comportament dels homes i de les dones. No va dir per quina raó creia que l'actitud de les dones no havia estat correcta, però podem sospitar que en cap moment es compatiren del poble soldat. Jean també recordava que quan els dragons foren estorbats per un nombrós grup de gent eren just davant la taverna d'en Llopis. Creia Jean que els culpables havien sortit d'aquella taverna. Suggestia que el taverner podria identificar-los.

En aquell moment el francès expressà la seva poca confiança que es pogués treure informació de la gent del poble. De fet els militars ja havien decidit que haurien de partir de les poques coses que els dragons havien pogut captar en els moments dels atacs. No es podia comptar amb la col·laboració de la gent. Els motius del silenci i la manca de testimonis, segons Delaune, eren la unió dels llucmajorers en llur menyspreu i odi contra els soldats. El tinent Villars volia anar més enfora, i demanava per què pensava que els llucmajorers tenien un comportament tan agressiu. Aquesta fou la reflexió de Delaune:

...tengo por cierto que el tabernero que se llama Andrés conocería dichos paisanos, o a lo menos a algunos de ellos, pero ellos están muy unidos contra nosotros, y no quieren decir nada, de manera que desde entonces no he oído decir otra cosa aunque no me acuerdo de las personas, a quien le he oído decir, sino que nos maldicen los paisanos, y que dicen que nos quisieran ver muertos, sin que yo sepa ni haiga oído decir de qué nace la cólera que tienen contra nosotros... (f.10v.)

2. La molt sospitosa manca de testimonis

...que ha sinc o sis dies, (...) que per al matí vax sentir dir, que havien posades en le presó de esta vila a sinc dones, y deyen que les hi havien posades perquè prop de les cases de elles havien tirade una pedrade als temhors dels Dregons... (f.13)

Declaracions de Francina Julià.

Deia Delaune que en cap moment els soldats havien tingut un comporta-

ment violent amb la gent del poble, però que tot i això, malgrat la bona conducta dels militars, *tengo bien experimentado que nos miran con mal modo y muestran con el gesto tenernos grande ojerissa...* (f.10v). Que no es trobassin testimonis d'uns fets contemplats per una *multitud de paisanos que concurrieron en ellos* (f.10v), no feia sinó reforçar aquest coneixement empíric del soldat francès. El més intrigant era que les dones que sortien de l'Església afirmassin que no havien vist res. No era possible, i el batle Miquel Thomàs mentia descaradament. Per resoldre el cas es decidí que les dones fossin empresonades.

El company d'armes de Delaune, Pierre Bonnevie, (que signava Pedro Bonavida) s'expressava encara amb més vehemència:

... no me he cansado en preguntar a ninguno de los paisanos, si tienen noticia del que tiró la pedrada al dicho mi compañero, pues del modo que ellos nos miran todos, se conoce muy bien que están unidos contra nosotros, y que nos tienen cólera, apartándose de nosotros como de fieras, aunque yo no sé ni tengo noticia del motivo ni ocasión que pueden tener estos paisanos contra nosotros, pues no se ha experimentado que alguno de los soldados que somos acá, se aiba metido con ellos, en poco ni en mucho, y ésta es la verdad (ff.11-11v).

Cinc dones foren empresonades i interrogades. Caterina Salvà no sabia res, tenia coneixement del fet perquè un home li ho havia dit. Margarida Pelerí fou arrestada i li demanaren si havia vist qui havia llençat la pedra, però contestà que no ho havia pogut veure, ja que quan succeí l'incident ella encara no havia sortit de l'Església, on feien el novenari de Sant Miquel. Margarida explicà que en aquell moment la casa era tancada perquè el seu marit havia anat a Ciutat. Francina Julià, per la seva part, donà una coartada encara més radical i comprobable. Quan el dragó fou atacat ella era a la casa del Malsion Salvà "Seupeta", conversant amb la seva amiga, l'esposa de Salvà, *de menere que vax enar en case mie quant tocave le quede en quelle nit y en me dite case eren quatre al.lotets molt petits de modo que el maior no ha cumplit los deu anys y Miquel Ros mon marit se trobave en le pocció dite Bel.lem del terme de esta vile, a treballar...* (f.12v). La dona de Salvà confirmà la cortada de la seva amiga. Antonina

Obrador assegurà que era a l'Església en aquell moment, i que quan en sortí els dragons ja no hi eren. Francina Miquel digué que havia sentit que els dragons tocaven retirada des de dins de l'Església, i que per tant no havia pogut veure res. Els interrogadors toparen amb la unanimitat de les que havien de ser testimonis de l'acusació. Aquell camí era tancat a les investigacions.

L'interrogatori no tingué més èxit quan el qüestionat va ser Andreu Avellà, taverner a la taverna d'en Llopis. Negà del tot que hi hagués hagut un incident davant d'aquell local: *... no sé, ni he tingut noticia, de que dits temhors agen tingut encuentro algun ab paisans en ocasió que pessassen per devant de me dite case, en poch ni en molt, ni de poch antes ni may, ni he sentit parlar de tal cose...* (f.17). El mateix succeí més tard quan Joan Monserrat i la seva esposa Joana Obrador foren interrogats. Ell no sabia res, i ella assegurà que *mon marit se trobave en lo predi son Verí del terme de le prt vile lleurant rotes* (f.24v)

La tàctica d'empresonar gent innocent i forçar les denúncies fracassà perquè el que estava en joc era un element vital, l'aigua. L'autoritat militar pretenia disfressar aquesta realitat concentrant-se en les agressions que els soldats havien patit a Llucmajor. Ara bé, aquells incidents tenien una raó de ser, i ben aviat es descobriria.

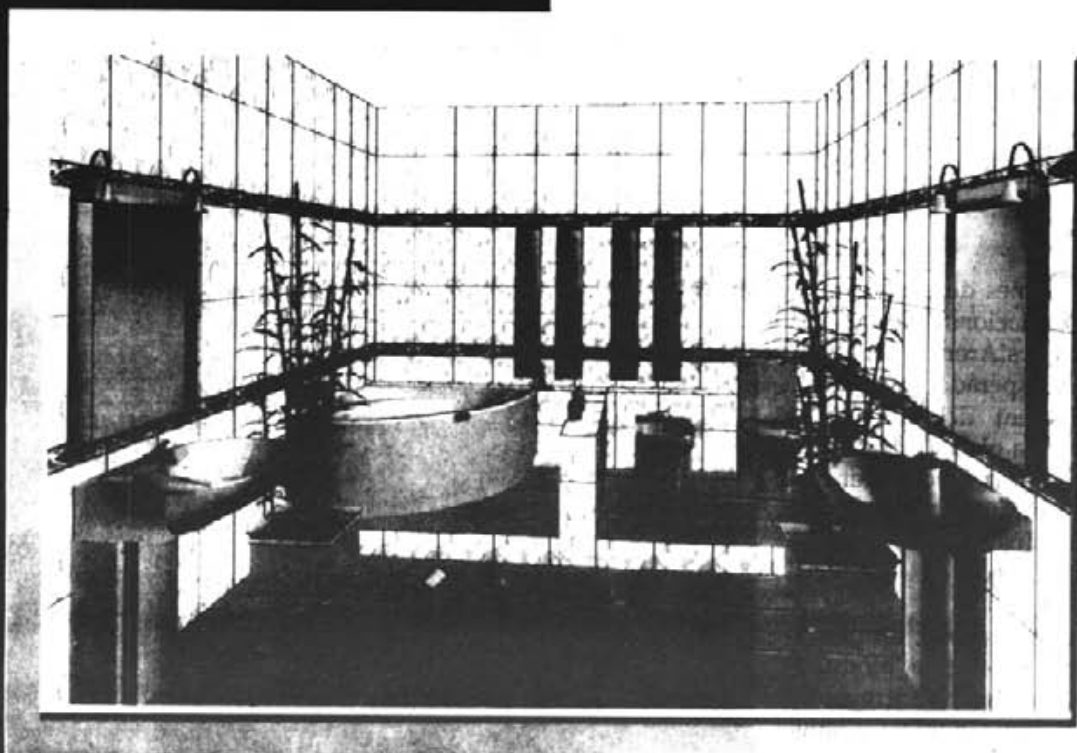
Notes:

(1) Totes les notes fan referència al sumari classificat com C.R., Leg. X, nº 308, de l'Arxiu del Regne de Mallorca: *Llucmajor, 1730, Inquisició fiscal rebuda contra les persones Jaume Estela, Jaume y Bartomeu Estela, germans, fills de Guillem, y altres no coneguts, culpat de haver tinguda una riña contra los soldados Dragons del Regiment de França qui són en dita vila.*

BIBLIOGRAFIA

FONT OBRADOR B. (1986), *Historia de Llucmajor, volumen quinto*, Palma de Mallorca, Gráficas Miramar.

MELIÀ J. (1990), *La nació dels mallorquins*, Palma de Mallorca, Ed. Moll. ♦

Com és la cambra de
bany dels seus somnis?

**Vegeu-la ara
a tot color.**

ROCA

DIBA DISSENY
INTREGRAL DEL BANY

Avui mateix, gràcies
al nostre ordinador
podreu veure a
MASSANELLA la

vostra nova cambra de bany ROCA.

A tot color i en tres dimensions sense que
no hi manqui cap detall: banyera,
sanitaris, revestiments ceràmics, aixetes,
complements... Tot tal com ho havíeu
somniat i sense començar les obres.
Veniu a MASSANELLA i deixau de
somniar.

MASSANELLA

Ctra. Valldemosa, 44 - Tel. 75 03 45

Sa penya d'es falcó

Després de la tempesta ha arribat la calma a la Casa de la Vila. Preparatiu de moció de censura, trànsfuga, acusacions de compravenda i, a la fi, el pacte entre PP i ASI. La nova majoria municipal, en un ple extraordinari celebrat a mitjan horabaixa, a escriure ja a mitjans novembre la carta als Reis per a tots els ciutadans de Lluçmajor.

Els Màgics, que, com cada any vendran per Calapinorum i a més de nombrosos jugueterum duran en les carrosses els nous rebuts de la contribució urbana i la resta d'impostos i taxes municipals. Tendran el mateix tany i format que els anteriors, però, naturalment, les xifres enregistran augments d'un 37 i fins un 50%

"El pacte entre PP i ASI té com a objectiu la governabilitat del municipi", afirmava el batle, Gaspar Oliver, el matí del dia 3 de novembre. "La governabilitat del municipi no pot estar en mans d'un trànsfuga sense partit", afegia minuts més tard Joaquín Rabasco. Amb aquestes frases lapidàries, el pacte era presentat en societat.

S'òliba, que vol ser la madona de la plaça, recorda a en Rabasco que, quan va començar la legislatura, va concedir 100 dies de gràcies a l'equip de govern del PP. Amb el pacte, ni dies de gràcia ni res de res, cap contemplació. Sense que passassin quinze dies, el 17 de novembre, pren possessió el nou responsable de Joventut i Esports i, com que s'havia de completar l'ordre del dia de la sessió plenària extraordinària, res millor, per donar exemple de governabilitat, que pujar tots els impostos i les taxes municipals.

José Maria Aznar, com sabeu líder del PP i candidat a la presidència del Govern, ha repetit durant mesos la mateixa cançoneta: "Váyase, Señor González y convoque elecciones inmediatas", per després afegir, per activa i per passiva, que el nou govern del PP baixarà els impostos i fins les cotitzacions de la Seguretat Social.

Sembla ser que el PP de Lluçmajor no ha escoltat les consignes del seu cap nacional emeses a la llunyania peninsular i ha optat per seguir exemples i pautes més propers com dels del veïnat municipi de Palma. Recordau que el batle Fageda no va fer més que reinstal·lar-se a Cort i decretar una pujada general d'impostos, malgrat durant tota la campanya electoral va predicar tot el contrari.

El conjunt de funcionaris municipals es va acoplant paulatinament a la nova situació municipal. És a dir, la volta de Rabasco els ha caigut com un tro, però s'han d'aguantar. Si cobren a final de mes i han de treballar més, sempre els queda el consol d'esperar que algun dia puguin rebre una condecoració i un diploma com a "funcionaris exemplars".

El mussolet es considera un expert en aquest tema de les condecoracions. Els superiors, ja se sap, són els superiors, malgrat que en més d'una ocasió els galons els pugin a la cresta i vulguin controlar fins i tot les cridades telefòniques dels seus subordinats. Però alguna vegada tenen el seu "coret" i decideixen premiar els "serveis prestats" pel funcionari. "Mai no demanis de quins serveis es tracta, perquè te'n pots dur una sorpresa", afirma el mussolet, que és un entès. ♦

AMBULANCIAS INSULARES, S.A

Aquesta és la teva oportunitat
15 places per a

CURS GRATUÏT AUXILIAR SANITARI AMBULÀNCIES

Si reuneixes aquets requisits:

- No tenir feina.
- Titulació mínima d'EGB.
- Edat: entre 16 i 25 anys.

I vols formar-te en una professió amb futur,
aquesta és la teva oportunitat.

Duració: 450 hores.

Dates: del 15 de gener al 21 de juny de 1996.

Horaris: Classes teòriques, de 9 a 14 hores.

Classes pràctiques, de 8 a 14
i de 16 a 19 hores.

Lloc: Les classes teòriques a l'aula d'AMBULÀNCIES
INSULARS, S.A., C/. Can Valero, 36 de Palma.

Les pràctiques es realitzaran amb vehicles
de la zona de residència dels alumnes.

Continguts: Organització i Direcció.

Aixecar i desplaçar els melalts.

Anatomia i Fisiologia.

Malalties i lesions.

Pràctiques amb vehicles.

SI HI ESTÀS INTERESSAT/DA ET POTS INSCRIURE A:

Palma: C/. Can Valero, 36

Campos: C/. Nuño Sanz, 28

Inca: C/. Canonge Payeras, 66

Calvià: Pac Insalud Santa Ponsa,

Manacor: C/. Ctra. Conies, s/n

C/. Puig Major, s/n

Telèf. Informació: 20 03 62
Sra. Margalida Lliteras

Esports

CD Espanya Primera Preferent

Objectiu: la lliga d'ascens

Text i fotos: Joaquin

Absents per vacances al nostre anterior número, tornam per contar el que ha estat l'esdevenir futbolístic del CD Espanya a les darreres 10 jornades, del 8-X-95 al 26-XI-95, aquesta, darrera data en tancar aquesta edició.

A l'instant d'escriure aquestes línies portam 16 jornades disputades - en falten tres per arribar a l'equador de la lliga - i la classificació general ja comença a plasmar la realitat de l'equip que entrena J. Pérez del Cid, en aquesta edició 1995-96. I és justament mirant aquesta taula classificadora quan ens adonam com de lluny s'està dels primers llocs, que ara comanda el Casa Miss Jotul. No obstant, l'equip presenta un bon bagatge golejadors, amb homes com S. Martí (16) i B. Pomar (10), que només entre ells dos ja sumen 26 gols, la qual cosa ens fa ser optimistes de cara a properes metes.

En resum, creim que l'objectiu no és altre que classificar-se per a la lliga d'ascens a III Divisió, els llocs de la qual van del segon classificat al setè que és, fins ara, el lloc on s'ha estat més a prop.

Espanya, 8 - Petra, 2

Espanya: Salvà (2), Ginard (2), Mas (2), Cosme (2), Marín (2), Romero (2), S. Martí (2), Ferretjans (3), Pomar (3), Izquierdo (2) i Ruiz I (3).

Canvis: Jesús (92) per Ginard, Costa (2) per Marín, Isidro (2) per Romero i Bonet (2) per S. Martí.

Gols: 1-0, m. 1, Pomar; 2-0, m. 22, Pomar; 2-1, m. 26, Vanrell; 3-1, m. 27, Pomar; 4-1, m. 29, S. Martí; 5-1, m. 56, Pomar; 5-2, m. 59, Gayà; 6-2, m. 70, S. Martí; 7-2, m. 86, Pomar i 8-2, m. 88, Pomar.

Comentari: Facílissim triomf de l'equip llucmajorer davant d'un Petra molt fluix. S'ha de destacar l'horabaixa golejadors del davanter Tolo Po-

Cosme Tomàs, capità del CD Espanya.

mar que, ni els més vells del lloc, recorden en un partit.

Consell, 0 - Espanya, 0

Espanya: Salvà (1), Ginard (1), Mas (0), Cosme (1), Marín (1), Romero (0), S. Martí (1), Ferretjans (1), Pomar (2), Izquierdo (1) i Ruiz I (1).

Canvi: Isidro (1), per S. Martí.

Comentari: Partit de clar domini local tot i que aquests fallaren moltes ocasions de gol. El Consell ho va intentar de totes les maneres i malgrat estrènyer els seus jugadors a la segona meitat, l'Espanya va ser molt fer a la defensa.

Espanya, 2 - Xilvar, 3

Espanya: Salvà (1), Ginard (1), Mas (1), Cosme (1), Marín (2), Romero (1), S. Martí (2), Ferretjans (2), Pomar (2), Izquierdo (2) i Ruiz I (2).

Canvis: Bonet (1) per Ginard, Juanan (1) per Mas i Isidro (1) per Romero.

Gols: 0-1, m. 1, Martorell; 0-2, m. 39, Paquet; 1-2, m. 48, Ruiz I; 1-3, m. 69, González; 2-3, m. 90, Bonet.

Comentari: El Xilvar, un dels primers classificats del grup va arribar a Lluçmajor el dia de la Darrera Fira, per la qual cosa les grades enregistren més públic que habitualment. L'Espanya no va tenir la fortuna com a aliada; en canvi, va tenir en contra el porter del Xilvar, Lluç, que ho va aturar quasibé tot.

Montuïri, 0 - Espanya, 3

Espanya: Salvà (2), Ginard (2), Juanan (2), Gelabert (1), Costa (1), Romero (1), S. Martí (2), Izquierdo (0), Pomar (1), Ruiz I (1) i Jesús.

Canvis: Bonet (1) per Romero i Ruiz II (1) per Jesús.

Gols: 0-1, m. 10, Ruiz I; 0-2, m. 28, Pomar i 0-3, m. 93, Vicens.

Comentari: Tot i que el col·legiat Riera Pujol va deixar sense sancionar un penal de Juanan al llucmajorer Miquel Magaña, el triomf dels homes de J. Pérez sobre el d'un altre llucmajorer, J. Llompard, es pot considerar just.

Espanya, 2 - Andratx, 1

Espanya: Salvà (3), Ginard (3), Juanan (3), Cosme (3), Costa (3), Romero (3), S. Martí (3), Ferretjans (3), Pomar (3), Luis (3) i Bonet (3).

Canvis: Marín (2) per Juanan i Isidro (2) per Bonet.

Gols: 1-0, m. 37, S. Martí; 1-1, m. 55, Dubi i 2-1, m. 76, S. Martí.

Comentari: Una altra vegada l'eficàcia golejadors de S. Martí va resoldre un partit entre dos pesos feixucs que aspiren a l'ascens.

Ferrioler, 2 - Espanya, 0

Espanya: Salvà (2), Ginard (1), Marín (1), Cosme (2), Costa (1), Romero (1), S. Martí (1), Ferretjans (1), Pomar (1), Ruiz I (1) i Bonet (1).

Canvis: Jesús (0) per Ferretjans;

Isidro (1) per Romero i Izquierdo (1) per Bonet.

Gols: 1-0, m. 34, Nico; 2-0, m. 80, Flor.

Comentari: un partit fluix, el disputat a Son Ferriol, que va servir perquè els locals remuntassin el vol a bes d'un joc de contracop, sens dubte més efectiu que el de l'Espanya perquè les seves dues úniques arribades amb perill al portal de Salvà, sentenciaren l'encontre.

La Unió, 4 - Espanya, 1

Espanya: Salvà (2), Ginard (1), Mas (1), Tomàs (1), Marín (1), Romero (1), S. Martí (2), Isidro (1), Pomar (1), Ruiz (1) i Bonet (1).

Gols: 1-0, m. 47, Sierra; 1-1, m. 55, S. Martí; 2-1, m. 75, Puigserver; 3-1, m. 79, Juli i 4-1, m. 80, Pepín.

Comentari: Triomf fàcil de La Unió en el camp de Ca's Vicari, basat en el segon temps realitzat. La primera part va acabar sense gols però a la reanudació els locals esborraren del mapa als llucmajorers que varen encarar tres gols en cinc minuts.

Espanya, 2 - Felanitx, 1

Espanya: Salvà (2), Marín (2), Jesús (2), Cosme (2), Costa (2), Romero (2), S. Martí (2), Ferretjans (2), Pomar (2), Ruiz I (3) i Isidro (2).

Canvis: Ginard (1) per Costa i Bonet (1) per Po-

mar.

Gols: 0-1, m. 13, Xisco; 1-1, m. 30, Ruiz I i 2-1, m. 75, S. Martí.

Comentari: L'Espanya va guanyar un partit complicat, va aprofitar les dues úniques ocasions que va tenir per marcar. El Felanitx, per la seva banda, amb el 0-1 al marcador, va tenir ocasions per haver sentenciat un partit que, en el seu contingut, va ser bastant vulgar.

Binissalem, 1 - Espanya, 5

Espanya: Salvà (2), Ginard (2), Juanan (3), Cosme (3), Marín (2), Bonet (2), S. Martí (3), Ferretjans (2), Pomar (3), Ruiz I (3) i Isidro (1).

Canvis: Romero (2) per Isidro.

Gols: 0-1, m. 26, Ruiz I; 0-2, m. 39, S. Martí; 0-3, m. 45, S. Martí; 0-4, m. 53, Ruiz I; 0-5, m. 75 Pomar i 1-5, m. 90, Torrens II.

Comentari: Sensacional triomf del CD Espanya que va estar completíssim en totes les línies que acabaren amb un voluntariós Binissalem que no va fer honor al segon lloc que ocupa fins ara en la classificació.

Espanya, 0 - Calvià, 0

Espanya: Salvà (1), Ginard (3), Juanan (2), Cosme (1), Marín (1), Bonet (1), S. Martí (2), Ferretjans (2), Pomar (1), Ruiz I (1) i Romero (1).

Comentari: Un pessim

encontre a Lluçmajor entre l'Espanya, que no va semblar el mateix del diumenge anterior i el Calvià, que només a venir a defensar-se. El quadre local va perdonar en excés i va pecar

de manca d'eficàcia en els darrers metres. El conjunt visitant es va limitar, com hem dit abans, a defensar el resultat inicial i va saber treure profit de la seva numantina defensa. ♦

	J	G	E	P	GF	GC	P
1. CASA MISS JOTUL	16	12	1	3	38	19	37
2. Binissalem	16	10	4	2	35	18	34
3. Ritvo. Victoria	16	10	3	3	32	17	33
4. La Unió	16	9	2	5	37	27	29
5. Xilvar	16	8	5	3	34	24	29
6. Felanitx	16	8	4	4	28	16	28
7. Andratx	16	8	4	4	25	13	28
8. Alcudia	16	7	5	4	29	25	26
9. España	16	7	4	5	34	23	25
10. Consell	16	6	5	5	20	16	23
11. Ferriolense	16	7	1	8	21	23	22
12. S'Arracó	16	4	8	4	23	20	20
13. Son Roca	16	5	5	6	21	23	20
14. Escolar	16	4	6	6	26	34	18
15. Gènova	16	4	4	8	26	36	16
16. Montuiri	16	4	4	8	19	30	16
17. Calvià	16	1	7	8	15	29	10
18. Independiente	16	2	3	11	13	34	9
19. Petra	16	1	5	10	13	44	8
20. Soledad	16	0	6	10	13	31	6

Viajes
Xaloki, s.a
G.A.T. 687

**CAP D'ANY
A ROMA**

Sortida: 28 de desembre
a les 16 h.

Tornada: 1 de gener
a les 16'30 h.

Aviò + trasllats + hotel

54.900 PTA.

I ara també al SUPERMERCAT PROHENS de
dilluns a divendres de les 17'30 a les 19'30
hores Tel. 12 01 64 • LLUCMAJOR

C/ Mana Antònia Salvà, 38
Tel. 44 22 50 • Fax. 26 90 00

SARENAL

TALLER MECANICO
NOGUERA

DEL MOTOR I DE L'AUTOMÒBIL

Pedro Noguera Enseñat

AGENT OFICIAL

Taller autoritzat

ŠKODA
automòbils

piva motor s.a.
C/ Ripol, 30 - Tel. 66 22 13

Infantils CD Espanya II Regional

Jaume

Els infantils del CD Espanya, grup II Regional porten un quart de campionat, que, traduït en partits, fan un total de 5. Amb aquests encontres s'han marcat 31 gols, la qual cosa suposa una mitjana de 6 gols per partit. De moment, idè, els nostres infantils encapçalen la classificació, amb uns resultats excel·lents.

18-XI-95

CD Espanya, 5 - Montuïri, 0. A la primera meitat els juvenils del CD Espanya marcaren tres gols amb intervencions de Sebastià Canyelles (2) i Rafel Ramos. A la segona part, aquests mateixos jugadors es reparteixen els dos gols restants: un per hom.

25-XI-95

Manacor, 2 - CD Espanya, 5. Sembla que el número 5 és el de la sort per als nostres infantils ja que en aquest encontre també es va guanyar per golejada, i en camp contrari al Manacor, aleshores líder del grup. Els gols foren marcats per S. Canyelles (4) i Bartomeu Manresa.

2-XII-95

CD Espanya, 5 - S'Horta, 0. I cinc gols és per als juvenils de II Regional. Aquest pic a casa, en el darrer partit del qual tenim notícia a l'hora de tancar l'edició. Els gols de S. Canyelles (3) i R. Ramos (2). Cal esmentar que durant els cinc primers minuts de partit s'han marcat tres gols, de manera que el resultat es va decidir ben prest. No obstant això, aquest fet va provocar que els locals jugassin una segona meitat amb menys ganes tot i marcar sis gols més. ♦

Infantils CD Espanya Art. III Regional Classificats en segon lloc

Infantils CD. Espanya At. (III Regional).

Text i foto: Quintana

-A causa de la gran quantitat de jugadors en edat infantil que tenia el CD Espanya per a aquesta temporada 1995-96, no li va quedar altre remei, i amb molt bon criteri per part de la directiva, que confeccionar un altre conjunt per tal que tots els nins poguessin practicar l'esport que havien elegit.

És per això que, com tots els equips de nou encuny, militen a la categoria més baixa que és la de III Regional. Una III Regional que ha començat amb la disputa de la Copa President perquè la lliga no comença fins dis 13 de gener.

Dels set partits disputats fins a la data (25-XI-95) els nostres representants n'han guanyat 5, n'han empatat i només han sofert una derrota, justament a casa, contra el líder cala d'Or.

Els entrenadors són Francesc Ma-

rín i Sebastià Salvà, figura com a delegat Salomé Piqueras, Joan Salvà i Tolo Bergas. Els jugadors són aquests: S. González, M. Barceló, M. Cabrera, Juan A. Fullana, S. Piqueras, Joan G. Gálvez, M. Tugores, E. Huertas, Miquel A. Monserrat, Pere A. Salvà, Miquel A. Martí, M. Jaume, Joan C. Carmona, R. Ferragut, M. Moragues, D. Jubert i Miquel A. Nadal.

La classificació, després de les set primeres jornades és la següent:

EQUIPO	PI	PG	PE	PP	GF	GC	P
Cala d'Or	7	6	0	1	30	8	18
Espanya	7	5	1	1	33	11	16
Ses Salines	7	4	2	1	28	15	14
Son Servera	7	2	1	4	16	22	7
Campanet	7	2	0	5	9	28	6
Alcudia	7	0	0	7	7	39	0

39

*Sabates
Can Cromet*

Venda de mostres • Parells solts

C/. Bisbe Taixaquet, 6 - Tel. 66 03 74 • LLUCMAJOR

CENTRE DE PREPARACIÓ AL PART

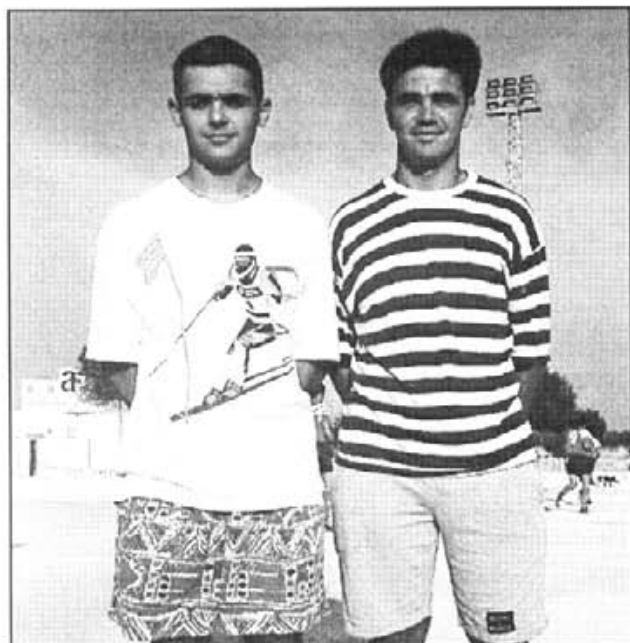
Catalina Serra Calafat
(Comare)

També hi ha servei de
massatges terapèutics

Cl. Rigo, 73 - Tel. 66 24 90

CF Lluçmajor / Aleví F 7

Molts de descansos

Miquel Mas i Ramon Castell, entrenadors del CF Lluçmajor Aleví de F.7. Fotos: Quintana.

Text i foto: J. Quintana

Des del passat 14 d'octubre que va començar el campionat Aleví de Futbol 7 fins a la data de tancar aquesta edició (30-XI-95) es duen disputades set jornades tot i que si ens fixam en la classificació únicament el líder, Calvià, les ha disputades. En canvi, el CF Lluçmajor que dirigeix el tàndem Mas-Castell és l'equip que menys partits ha jugat (4) dels onze que conformen el grup.

Vist això, podem dir que la classificació actual és bastant bona, amb una sola derrota, un empat i dues victòries. En definitiva, aquests són els resultats i els golejadors d'ençà que va començar la lliga. Una lliga que, per cert, des de l'inici, ha posat molts descansos (3) per al CF Lluçmajor

14-X-95

Arc. Balears, 1 - LLUCMAJOR, 1

Gol: David Nevado.

28-X-95

LLUCMAJOR, 4 - Peguera, 2

Gols: Josep Serrano, Llorenç Galiano i Sergi Nevado (2).

04-XI-95

Cala d'Or, 1 - LLUCMAJOR, 7

Gols: Lázaro Cabrera, Josep M. Pades, S. Nevado, Josep Magaña, D.Nevado i Ll. Galiano (2).

08-XI-95

Calvià, 7 - LLUCMAJOR, 1

Gol: Josué Serrano.

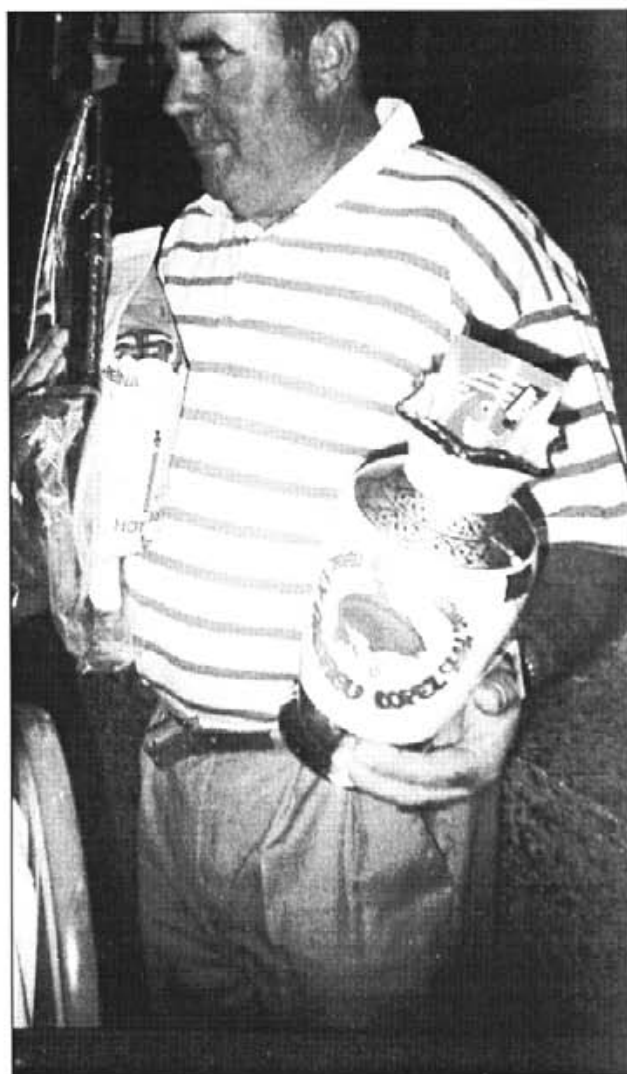
Aquesta és la classificació fins al 25 de novembre de 1995.

Equip	P	V	E	D	GF	GC	P
Calvià	7	5	1	1	30	17	16
Play de Calvià	5	5	0	0	30	4	15
Alcúdia	5	3	0	2	33	14	9
Colònia	4	3	0	1	17	11	9
Apa Esportias	5	3	0	2	17	17	9
Lluçmajor	4	2	1	1	13	11	7
Arc. Balears	5	2	1	2	9	11	7
Arenal	6	2	0	4	15	18	6
Paguera	5	1	0	4	11	20	3
Felanitx	5	0	1	4	9	23	1
Cala d'Or	5	0	0	5	4	42	0

Pesca

Trofeu Andreu López

VIII lloc per a en Joan Sampol

J.Q.

Com en anys anteriors el Campioníssim Mundial de Pesca, Andreu López, va celebrar el seu trofeu del mateix nom, a la bella badia d'Alcúdia.

Vint-i-cinc llucmajorers formaven l'expedició, entre l'equip de pesca i socis simpatitzants, representaren el Club de Pesca "Es Cap-Roig", que, fidel als compromisos, no dubta a enviar el millor dels seus pescadors a conquerir glòries en altres aigües.

Amb 175 participants al llarg de la platja d'Alcúdia, el diumenge, 29 d'octubre, s'enfrontaren els seleccionats dels clubs participants.

El Club de Pesca "Es Cap-Roig", a través del seu pescador Joan Sampol, va quedar en vuitè lloc, i va aconseguir un cobdiciat trofeu, que consisteix en un preciós gerro pintat en or.

Des d'aquestes columnes la directiva del Club dona les gràcies a tots els assistents i, en particular l'enhorabona a J. Sampol, per tal que sigui amb èxits per a ell i per al seu Club. ♦

Entre noltros

Naixements

1. PATRICIA RUIZ I BAEZA, 22 octubre 1995. Filla de Miquel i Maria Dolors.
2. GUILLEM MOLL I ENTRENA, 22 octubre 1995. Fill de Guillem i Maria Isabel.
3. JOANA-MARIA GARÍ I VILLALBA, 28 octubre 1995. Filla de Joan i Josepa.
4. JOAN-CARLES LEÓN I TENA, 1 novembre 1995. Fill de Joan-Josep i Rosa-Maria.
5. ESTHER BENITEZ I COLL, 9 novembre 1995. Filla de Tomàs-Raul i Cristina.
6. MIQUEL HUGUET I PUIG, 12 novembre 1995. Fill de Gabriel i Maria.
7. MARIA VICENTE I JIMENEZ, 12 novembre 1995. Filla de Paulino i Dolors.
8. ALÍCIA ALVARADO I OLIVA, 15 novembre 1995. Filla de Antolín i Maria-Gràcia.
9. JOAN PUIG I MIQUEL, 9 novembre 1995. Fill de Julià i Maria-Lluïsa.
10. MIRIAM SOLER I CENTENO, 15 novembre 1995. Filla de Josep-Francesc i Maria-Josepa.
11. LAURA SOLER I CENTENO, 15 novembre 1995. Filla de Josep-Francesc i Maria-Josepa.
12. MIQUEL AMENGUAL I GUAL, 18 novembre 1995. Fill de Bartomeu i Margalida.
13. FRANCESC GIL I CLAR, 20 novembre 1995. Fill de Leònides i Catalina.
14. ANTONI OBRADOR I TABERNER, 23 novembre 1995. Fill de Bartomeu i Maria-Magdalena.

Matrimonis

1. PERE-JOSEP COLL I TORRES - CRISTINA SEGUÍ I RIGO, 22 setembre 1995. Esgl. Ntra. Sra. de Gràcia.
2. FÈLIX-BENET ROMO I DIAZ - MARIA SASTRE I TERRASA, 28 octubre 1995. Esgl. Sant Bonaventura.
3. JOSEP-ANTONI PAVO I MORENO - MARIA-AGNÈS PERELLÓ I QUETGLAS, 5 novembre 1995. Esgl. Ntra. Sra. de la Lactància (s'Arenal).
4. JUST-ANTONI MACHADO I VILLENA - MARIA DEL CARMÉ TERRONES I ARCOS, 4 novembre 1995. Esgl. Ntra. Sra. de la Lactància.
5. MIQUEL-LEOPOLDO GARCIA I FRANCO - FRANCISCA RODRIGUEZ I CALLEALTA, 25 octubre 1995.

Esgl. Ntra Sra. de Gràcia.

6. GUILLEM BIBILONI I BENASSAR - MARIA-CONCEPCIÓ ORELL I ALEMANY, 16 setembre 1995. Esgl. Ntra. Sra. de Gràcia.
7. MIQUEL PONS I OBRADOR - JOANA-MARIA ROSSELLÓ I SOLER, 23 setembre 1995. Esgl. Sant Bonaventura.
8. JOAN-MIQUEL SANCHEZ I MARTINEZ - ENCARNACIÓ ALVAREZ I LORENZO, 12 novembre 1995. Esgl. Ntra. Sra. de la Lactància.
9. PAUL ALEX WIERINGA - MARGALIDA CLAR I CAPÓ, 11 novembre 1995. Esgl. Ntra. Sra. de la Lactància.
10. LLORENÇ MIQUEL I COVAS - FRANCISCA GOMEZ I NICOLAU, 16 novembre 1995. Jutjats de Lluçmajor.
11. EDUARD FUENTES I COLAS - MAGALY AUREA RAMOS I SUAREZ, 16 novembre 1995. Jutjats de Lluçmajor.
12. MIQUEL-ANGEL CANALS I MELERO - FRANCISCA ROS I GRIMALT, 25 octubre 1995. Esgl. Sant Bonaventura.
13. ALFONS PEREZ I BLAYA - ANTÒNIA-BÀRBARA VICH I BALLESTA, 7 octubre 1995. Esgl. Sant Miquel.
14. SANTIAGO AÑINO I GARCIA - ROSARIO VALVERDE I BARRUECOS, 11 novembre 1995. Esgl. Ntra Sra. de la Lactància.
15. EDUARD RAMOS I RODRIGUEZ - ANTÒNIA OBRADOR I GOMILA, 28 octubre 1995. Esgl. Ntra Sra. de Gràcia.
16. ALFONSO ARREZA I AVILA - MARIA VILLENA I TORRES, 25 octubre 1995. Esgl. Sant Miquel.

Defuncions

1. FRANCISCA MAIMÒ I JUAN, 2 novembre 1995, 67 anys.
2. CATALINA NADAL I PONT, 2 novembre 1995, 92 anys.
3. AINA GONZALEZ I GARCIA, 10 novembre 1995, 90 anys.
4. APOL·LÒNIA MESQUIDA I DURAN, 19 novembre 1995, 82 anys.
5. ISABEL TERRASA I SALVÀ, 20 novembre 1995, 95 anys.
6. MARIA MULET I MUT, 22 novembre 1995, 86 anys.
7. MIQUEL ORDINAS I GARAU, 24 novembre 1995, 74 anys. ♦

**NUEVO OPEL
CORSA
¡MI COCHE!**

**AUTOMÒBILS
LLUCMAJOR S.L.**

Ronda de Ponent, 30 - Tel. 66 06 24 (Lluçmajor)

Sopa de lletres

8 Pintors

T B O C B U O M I Y O S X C
 A F T G J T J A L E A F A R
 J G C M T C B O I Q M T I N
 A J Y O V A X O C Y I N S D
 F G I R J G O Q N Z B N X E
 C G I L A L C A Q C E N D B
 A F G R L O L B H B S A I O
 E M C I L E N O U A N D O A
 B R R N B C C R Q L E X E H
 N U G E A E L I H D A D M I
 M W F S Z P C M T X D L E A
 E A V A X E P D P T R V P E
 R O N R F X A X H C O U M B
 A N S T S G S V P U J B R A
 E X F O A X E O G E A B E P

Solució del mes passat

-Corb	-Capxerigany	-Butxaqueta
-Corriol	-Fotja	-Gafarró
-Cucullada	-Gorrió	-Fumarell
-Formiguer	-Gavina	-Esparver.

42

Boutique

C/. Impremta, nº 1 - (Pas d'en Quint)
 Tel (971) 72 40 98 - 07001 Palma de Mallorca

Per baix del ponet que hi ha pasat la benzina del camí de ciutat, hi passa un torrent que neix a la serra de Galdent i és el començament del Torrent de son Catlar, que arriba al salobrar de Campos. Aquest torrent recull part de les aigües de la conca de Galdent i, en cas de fortes pluges, és una vàlvula d'escapada per evitar inundacions a la zona. Qualque irresponsable s'ha fet seu el tros del torrent i hi ha construït una parct que impossibilita el pas de les aigües. Si hi ha algun cap de Protecció Civil al nostre Ajuntament, que faci alguna cosa efectiva per vetllar per la seguretat de tothom. ♦

DOLÇ I SALAT

FRUITS SECS • CONGELATS
 POLLASTRES A L'AST

Plaça d'Espanya, 8 - Tel. 66 24 06 - LLUCMAJOR

PERRUQUERIA

Fina

C/. d'Es Vall, 49 Tel. 66 11 58

"SA NOS TRA"

CAIXA DE BALEARS

VOS DESITJA BONES FESTES

T A L L E R S

CAÑELLAS - ROTGER

SERVEI OFICIAL

FIAT

PERSONALIDAD ARREBATADORA.

La personalidad arrebatadora del Fiat Bravo nace del tratamiento suave de los volúmenes y del aspecto fluido de sus superficies. Observe el perfil compacto y siga la línea del lateral hasta el músculo que robustece la aleta trasera.

LA ELEGANCIA DE LA ARMONIA.

Superficies fugaces, volúmenes suaves y líneas tensas: el diseño del Fiat Brava nace de unas minuciosas pruebas aerodinámicas. Observe el perfil, con el parabrisas inclinado, el voladizo trasero reducido y el tercer volumen compacto.

C/. Hispanitat, 19 - Tel. 66 06 47 (Llucmajor)

SEAT

Rubí Automóviles Llucmajor, S.L.

TÚ TAMBIÉN QUERRÁS ENSEÑAR TU NUEVO SEAT CORDOBA.

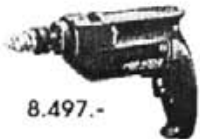

Ctra. Arenal s/n - Tel. 66 02 34 - 66 16 18

AUTO-ELECTRIC *Barceló* S.L.

Ronda del Ponent, 26 - Tel. 66 01 70 (LLUCMAJOR)

8.497.-

11.368.-

16.180.-

16.045.-

Anunciado
en TV

14.523.-

14.581.-

7.366.-

13.282.-

7.714.-

59.900.-

19.100.-

31.035.-